

АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

про хід виконання Державної програми приватизації на 2000 – 2002 роки в 2005 р.*

1. Передприватизаційна підготовка та підготовка до продажу

1.1. Вивчення попиту потенційних покупців на об'єкти приватизації та аналіз фінансового стану підприємств до прийняття рішення про їх приватизацію

З метою забезпечення виконання вимог Державної програми приватизації Фонд державного майна України (далі – Фонд) після часткового зняття встановлених обмежень щодо приватизації відновив роботу з вивчення попиту на підприємства, які приватизуються. Ця процедура визначена Положенням про порядок вивчення попиту потенційних покупців на об'єкти приватизації, затвердженим наказом Фонду від 30.08.2000 № 1798.

Для вивчення попиту потенційних покупців на стадії підготовки підприємств до приватизації на веб-сайті Фонду протягом 2005 р. було розміщено економічну інформацію щодо 7 об'єктів приватизації.

Серед них підприємства: *машинобудування*: відкрите акціонерне товариство (ВАТ) «ХК «Краян» (м. Одеса), ВАТ «Київський радіозавод», ВАТ «Мелітопольський завод «Автокольорлит» (м. Мелітополь), ВАТ «Ізюмський тепловозремонтний завод» (м. Ізюм), ВАТ «Київський мотоциклетний завод»; *автоперевезення*: ДВАТ «Автобаза «Антрацитвуглесервіс» ДХК «Антрацитвуглесервіс» (м. Красний Луч); *будівництва*: ДВАТ «Трест «Олександріярозрізобуд» (м. Олександрія).

Протягом року спостерігалася заінтересованість потенційних інвесторів лише до ВАТ «Київський радіозавод» та ВАТ «Київський мотоциклетний завод». Потенційний покупець бажаним способом приватизації вважає купівлю цілісного майнового комплексу (ЦМК) на аукціоні або купівлю контрольного пакета акцій.

Відповідно до вимог Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затвердженого спільним наказом Міністерства фінансів України та Фонду від 26.01.01 № 49/121, протягом 2005 р. Фондом здійснено аналіз фінансового стану та надано відповідні висновки щодо 6 підприємств, а саме: ВАТ «Обрій» (група Г); ЦМК ЦЗФ «Узлівська», яке перебуває в оренді ТОВ ЦЗФ «Узлівська» (група В); ДВАТ «Автобаза «Антрацитвуглесервіс» ДП ДХК «Антрацитвуглесервіс» (група В); ВАТ «Мелітопольський завод «Автокольорлит» (група В); ВАТ «Київський радіозавод» (група В); ВАТ «ХК «Краян» (група В).

За результатами здійсненого аналізу, лише у ВАТ «Київський радіозавод» та ВАТ «ХК «Краян» фінансові показники ліквідності та платоспроможності відповідають нормативним вимогам, хоча діяльність цих підприємств є збитковою.

Решта підприємств характеризуються незадовільним фінансовим станом (високою ризикованістю діяльності з погляду неповернення боргів, низьким рівнем ліквідності, платоспроможності (фінансової стійкості), ділової активності, а також збитковою діяльністю). Приватизація цих підприємств

має здійснюватися за умови взяття покупцем на себе зобов'язань щодо забезпечення оздоровлення фінансового стану таких об'єктів та подальшої прибуткової діяльності.

На виконання п. 5 доручення Голови Фонду від 27.04.05 № К/63 щодо переліку об'єктів, продаж яких заплановано на II квартал 2005 р., та надання результатів фінансово-господарського аналізу стану зазначених об'єктів Фондом здійснено експрес-аналіз фінансового стану 133 підприємств. За результатами аналізу можна зробити висновок, що майже половина об'єктів мають задовільний фінансовий стан, останні об'єкти – незадовільний фінансовий стан, з них 43 підприємства мають високу ймовірність банкрутства.

З метою затвердження помісячних графіків підготовки об'єктів групи В та об'єктів агропромислового комплексу (АПК) до продажу у 2005 р. Фондом за спрощеною схемою було здійснено аналіз фінансового стану зазначених груп підприємств та надано висновки по 24 підприємствах.

Результати здійсненого фінансового аналізу зазначених підприємств свідчать про те, що лише 7 з них є достатньо інвестиційно привабливими з погляду їх фінансового стану, що має позитивно вплинути на продаж цих підприємств у короткі строки.

Інша частина підприємств (17) характеризуються незадовільним фінансовим станом. Продаж цих підприємств у заплановані строки та очікування надходження значних грошових коштів до Державного бюджету України від їх приватизації можуть бути проблематичними.

1.2. Передприватизаційна підготовка та підготовка до продажу об'єктів групи В та об'єктів агропромислового комплексу

Кабінет Міністрів України своїм дорученням від 18.07.05 № 41336/12/1-04 зобов'язав Фонд забезпечити постійний моніторинг та щоквартальне інформування стосовно прискорення роботи з передприватизаційної підготовки державних підприємств взагалі та стратегічно важливих зокрема, які знаходяться у сфері управління Мінпромполітики, Мінпаливенерго, Мінтрансв'язку та Міноборони. Враховуючи відсутність пропозицій із зазначеного питання від міністерств, Фонд листом до Кабінету Міністрів України від 12.10.2005 № 10-21-16161 надав перелік державних підприємств, по яких доцільно розглянути питання про проведення передприватизаційної підготовки.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.07.04 № 468-р затверджено план-графік проведення передприватизаційної підготовки Бердянського державного заводу скловолокна (підприємство займає монопольне становище на загальнодержавному ринку). На сьогодні завершено здійснення заходів з передприватизаційної підготовки заводу.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.05 № 256-р ВАТ «Київський мотоциклетний завод» (підприємство займає монопольне становище на загальнодержавному ринку) включено до переліку об'єктів першочергової передприватизаційної підготовки та приватизації в 2005 р. Однак розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.12.05 № 571-р було скасовано це розпорядження.

Наказом Фонду від 26.01.06 № 126 приватизацію ВАТ

* Подається у скороченому вигляді. Повний текст Аналітичної довідки про хід виконання Державної програми приватизації на 2000 – 2002 роки у 2005 р. розміщено на веб-сайті Фонду: www.spfu.gov.ua.

«Київський мотоциклетний завод» призупинено.

На Сєвєродонецькому державному виробничому підприємстві «Об'єднання «Азот», яке одночасно є монополістом і має стратегічне значення для економіки та безпеки держави, відповідно до плану-графіка, погодженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09.08.05 № 324, передбачено здійснення заходів щодо приватизації після повернення майна в державну власність. Фонд разом з Міністерством юстиції України здійснюють відповідні заходи щодо виконання рішення Печерського районного суду м. Києва стосовно повернення зазначеного майна в державну власність.

Згідно з наказом Фонду від 25.12.2000 № 2705 виробниче об'єднання «Знамя», що має стратегічне значення для економіки та безпеки держави, включено до Переліку об'єктів груп В, Г, які підлягали приватизації у 2001 р. Функції з управління майном ВО «Знамя» передано Фонду (наказ від 18.07.01 № 1284).

Наказом Фонду від 21.05.02 № 1-ПП затверджено план приватизації підприємства, але подальшу його підготовку до продажу було призупинено у зв'язку з порушенням справи про банкрутство. Ухвалою Господарського суду Полтавської області від 07.03.02 відкрито процедуру санації, а 16.12.03 затверджено план санації, який було погоджено Міністерством економіки України та Фондом (протокол від 11.11.03 № 23). На даний час вживають заходів щодо реалізації плану санації з метою відновлення платоспроможності підприємства.

Керуючись вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 21.07.05 № 632 та на виконання плану-графіка підготовки та проведення продажу пакета акцій ВАТ «Чисті метали», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.07.05 № 285 (зі змінами та доповненнями), було розпочато роботу з підготовки проекту рішення уряду «Про достроковий продаж раніше закріпленого у державній власності пакета акцій ВАТ «Чисті метали». Зазначений проект рішення уряду вносився на узгодження до відповідних міністерств. Однак, ураховуючи позицію Міністерства промислової політики України та Кіровоградської обласної державної адміністрації щодо недоцільності прийняття такого рішення до повного відновлення майнового комплексу цього товариства та на виконання доручень Кабінету Міністрів України від 09.09.05 № 51173/34/1-05, від 22.09.05 № 46167/2/1-05, роботу стосовно дострокового продажу закріпленого в державній власності пакета акцій ВАТ «Чисті метали» було припинено. Фондом підготовлено та узгоджено із заінтересованими міністерствами проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України» в частині скасування плану-графіка підготовки до продажу у 2005 р. пакета акцій ВАТ «Чисті метали» та перенесення продажу державного пакета акцій цього ВАТ з 2005 р. на 2006 р.

Пакет акцій ВАТ «Криворіжсталь» розміром 93,02 % статутного фонду (СФ) продано за конкурсом у жовтні 2005 р. за ціною 24,2 млрд грн.

На виконання плану-графіка підготовки та проведення продажу пакета акцій ВАТ «Пресмаш» (м. Одеса), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.07.05 № 285-р, Фонд надіслав лист від 12.08.05 № 10-19-12441 до Кабінету Міністрів України з пропозицією погодити проект уточненого плану розміщення акцій зазначеного ВАТ, попередньо погоджений з Міністерством промислової політики України, Міністерством економіки України та Антимонопольним комітетом України. Кабінет Міністрів України (протокол засідання № 42 від 17.08.05) погодив проект уточненого пла-

ну розміщення акцій ВАТ «Пресмаш».

На виконання плану-графіка підготовки та проведення продажу пакета акцій ВАТ «Дніпропетровський агрегатний завод», затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.07.05 № 285-р (зі змінами і доповненнями), Фонд надіслав лист від 29.08.05 № 10-19-13363 до Кабінету Міністрів України з пропозицією погодити проект уточненого плану розміщення акцій зазначеного ВАТ, попередньо погоджений з Міністерством промислової політики України, Міністерством економіки України та Антимонопольним комітетом України. Кабінет Міністрів України (протокол засідання № 50 від 24.09.05) погодив проект уточненого плану розміщення акцій ВАТ «Дніпропетровський агрегатний завод».

На виконання планів-графіків підготовки та проведення продажу пакетів акцій ВАТ «Серп і молот» (м. Харків), ВАТ «Білоцерківсьільмаш» (Київська обл.), ВАТ «Львівський завод радіоелектронної медичної апаратури», ВАТ «Вилківський завод пресових вузлів» (Одеська обл.) (відповідно додатки 28, 29, 30, 35 до розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.07.05 № 285-р) Фонд надіслав лист від 26.10.05 № 10-19-17190 до Кабінету Міністрів України з пропозицією погодити проекти уточнених планів розміщення акцій зазначених ВАТ, попередньо погоджені з Міністерством промислової політики України, Міністерством економіки України та Антимонопольним комітетом України. На засіданні Урядового комітету з питань економічної політики (п. 15 протоколу № 2 від 10.11.05) погоджено проекти уточнених планів розміщення акцій ВАТ «Львівський завод радіоелектронної медичної апаратури» та ВАТ «Вилківський завод пресових вузлів» (Одеська обл.). З питання погодження уточнених планів розміщення акцій ВАТ «Серп і молот» (м. Харків), ВАТ «Білоцерківсьільмаш» (Київська обл.) прийнято рішення розглянути їх після виконання рішення Кабінету Міністрів України (протокол № 5 від 29.10.05) щодо ефективності функціонування державних (національних) акціонерних та холдингових компаній.

На виконання плану-графіка підготовки та проведення продажу пакета акцій ВАТ «Машинобудівне виробниче об'єднання «Оріон» (м. Одеса), затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25.07.05 № 285-р (зі змінами і доповненнями), проект уточненого плану розміщення акцій цього ВАТ надіслано до Міністерства промислової політики України, Міністерства економіки України та Антимонопольного комітету України (листи від 14.10.05 № 10-19-16338; № 10-19-16339). Пропозиції щодо зазначеного проекту уточненого плану розміщення акцій ВАТ надійшли від Антимонопольного комітету України та Міністерства економіки України.

На виконання окремого доручення Кабінету Міністрів України (п. 8.1 протоколу № 11 засідання Кабінету Міністрів України від 30.11.05) Фонд надіслав лист від 14.12.05 № 10-19-20315 до Кабінету Міністрів України з пропозицією погодити проект уточненого плану розміщення акцій ВАТ «Нікопольський південнотрубний завод», попередньо погоджений з Міністерством промислової політики України, Міністерством економіки України та Антимонопольним комітетом України. На засіданні Урядового комітету з питань економічної політики (п. 16 протоколу № 5 від 22.12.05) погоджено проект уточненого плану розміщення акцій зазначеного ВАТ.

На виконання п. 2 розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.12.05 № 570-р Фонд надіслав листи:

від 19.12.05 № 10-19-20587 до Міністерства промислової політики України та Антимонопольного комітету України та від

19.12.05 № 10-19-20588 до Міністерства економіки України проект уточненого плану розміщення акцій ВАТ «Рівнесільмаш»;

від 26.12.05 № 10-19-21030 до Міністерства промислової політики України та Антимонопольного комітету України та від 26.12.05 № 10-19-21031 до Міністерства економіки України проект уточненого плану розміщення акцій ВАТ «Завод дереворізального інструменту «Мотор» ім. Петровського» (м. Кам'янець-Подільський Хмельницької обл.).

Робота щодо погодження проектів уточнених планів розміщення акцій ВАТ «Рівнесільмаш» та ВАТ «Завод дереворізального інструменту «Мотор» ім. Петровського» продовжується у 2006 р.

Протягом 2005 р. Фонд також здійснював заходи щодо передприватизаційної підготовки та підготовки до продажу підприємств, які не займають монополне становище на загальнодержавному ринку та не мають стратегічного значення для економіки і безпеки держави, а саме:

ВАТ «НВП «Система» – згідно зі спільним наказом Фонду та Національного космічного агентства України від 21.06.04 № 1218/165 затверджено план-графік проведення передприватизаційної підготовки. Відповідно до спільного наказу Фонду та Національного космічного агентства України від 22.08.05 № 2410/202 завершення реалізації заходів з передприватизаційної підготовки заплановано на березень 2006 р.;

ВАТ «ПіСІБі-радіозавод» – згідно зі спільним наказом Фонду та Національного космічного агентства України від 18.03.05 № 534/74 затверджено план-графік проведення передприватизаційної підготовки підприємства. На даний час завершується вжиття заходів щодо передприватизаційної підготовки;

ДП «ХВТФ «Берізка-сервіс» – згідно зі спільним наказом Фонду та Національного космічного агентства України від 14.05.05 № 1234/120 затверджено план-графік проведення передприватизаційної підготовки, а відповідно до наказу Національного космічного агентства України від 07.07.05 № 175 затверджено проект передприватизаційної підготовки підприємства;

державне підприємство «Харківський релейний завод «Радіореле» – згідно з наказом Фонду від 10.10.05 № 2712 призупинено підготовку до продажу підприємства у зв'язку з відкликанням директором матеріалів з інвентаризації майна, в яких допущено порушення встановленого порядку підготовки відповідних документів;

дочірнє підприємство ДВАТ «Олександріярозрізобуд» державної холдингової компанії «Олександріявугілля» – станом на 01.01.06 Фонд не отримав від Міністерства палива та енергетики України документів з корпоративної діяльності для прийняття рішення про його приватизацію;

ДП «Яготинський рибгосп» – завершено підготовку до продажу.

Відповідно до помісячних графіків підготовки об'єктів групи В та об'єктів АПК до продажу в 2005 р., затверджених наказом Фонду від 13.10.05 № 2750, до продажу підготовлено 12 об'єктів АПК, у тому числі:

працівниками центрального апарату (ЦА) Фонду – 1 об'єкт, а саме:

ДП «Яготинський рибгосп» (Київська обл.);

працівниками РВ Фонду – 11 об'єктів, а саме:

ВАТ «Дніпроагросервіс» (Дніпропетровська обл.);

ВАТ «Приазов'є»* (Донецька обл.);

державне агропромислове підприємство «Зоря»** (Миколаївська обл.);

ДП «Суворівська міжрайонна коконосушарка»** (Одеська обл.);

ВАТ «Листопад» (Полтавська обл.);

державне сільськогосподарське підприємство «Відродження»** (Сумська обл.);

Тернопільська обласна виробнича біологічна лабораторія;

ВАТ «Майданецьке підприємство з відгодівлі худоби» (Черкаська обл.);

ВАТ «Канівське підприємство з відгодівлі худоби» (Черкаська обл.);

ВАТ «Золотоніський дитячий оздоровчий табір «Чапаєвець» (Черкаська обл.);

Матусівське державне сільськогосподарське підприємство**.

За прогнозом надходження коштів від продажу цих об'єктів має надійти 3 861,7 тис. грн.

Визначено частки держави в майні підприємств, створених за участю недержавних суб'єктів господарювання, Корпоративно-державний проектно-вишукувальний інститут (КДПВІ) «Закарпатагропроект», КДПВІ «Волиньагропроект».

Проведено засідання комісії з визначення частки держави в майні підприємства КДПВІ «Рівнеагропроект», створеного за участю недержавних суб'єктів господарювання.

Протягом 2005 р. проводилася робота щодо здійснення передприватизаційної підготовки 6 підприємств зі змішаною формою власності, а саме:

КДПВІ «Донецькаагропроект»;

КДПВІ «Дніпропетровськаагропроект»;

КДПВІ «Житомирагропроект»;

КДПВІ «П'євіагропроект»;

КДПВІ «Чернігівагропроект»;

КДПВІ «Сумиагропроект».

Внесено зміни до акта приймання-передавання нерухомого майна у власність ВАТ «Переяслав-Хмельницький завод продтоварів».

Проведено засновницькі збори зі створення господарського товариства на базі майна міжгосподарського санаторію «Перлина Карпат».

Підготовлено та виставлено на продаж такі пакети акцій ВАТ:

ВАТ «Браїлівська база зберігання та реалізації засобів захисту рослин» (39,0 %);

ВАТ «Керчрибпром» (19,21 %);

ВАТ «Агрофірма «Глобівська» (8,96 %);

ВАТ «Березанське проектно-промислове домобудівне об'єднання» (19,81 %);

ВАТ «Племзавод «Білорічинський» (5,24 %);

ВАТ «Переяслав-Хмельницький завод продтоварів» (48,98 %);

ВАТ «Хлібозавод «Залізничник» (23,82 %);

ВАТ «Реґіонпродукт» (20,57 %);

сільськогосподарського ВАТ «Агрокомбінат «Калита» (12,0 %).

1.3. Закріплення (розкріплення) у державній власності пакетів акцій ВАТ

Станом на 01.01.06 у державній власності залишаються закріплені пакети акцій 10 ВАТ.

Кількість закріплених за державою пакетів акцій за 2005 р. скоротилася на 11 ВАТ. Скорочення відбулось у зв'язку із

* Безоплатна передача акцій ВАТ, що становить 75 % СФ товариства (25 % + 1 акція – закріплено за державою).

** Колективне сільськогосподарське підприємство – 100 %.

закінченням строків закріплення у державній власності пакетів акцій таких ВАТ:

- «Рівненський радіотехнічний завод» (50 % + 1 акція);
 - «Дніпропетровський агрегатний завод» (25 % + 1 акція);
 - «Точмаш» (25 % + 1 акція);
 - «Мелітопольський верстатобудівний завод ім. 23 жовтня» (50 % + 1 акція);
 - «Пресмаш» (50 % + 1 акція);
 - «Спеціалізоване будівельно-монтажне управління «Тунельбуд» (50 % + 1 акція);
 - «АТ Науково-дослідний інститут радіотехнічних вимірювань» (50 % + 1 акція);
 - «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут «Вуглемеханізація» (50 % + 1 акція);
 - «Мукачівський завод «Точприлад» (50 % + 1 акція);
 - «Закарпатський завод «Електроавтоматика» (50 % + 1 акція);
 - «Харківметробуд» (50 % + 1 акція);
- Номинальна вартість пакетів акцій, строк закріплення у державній власності яких закінчився протягом 2005 р., становить 17,65 млн грн.

1.4. Обсяги та результати реструктуризації підприємств

З моменту набуття чинності Державною програмою приватизації на 2000 – 2002 роки Фонд прийняв рішення про реструктуризацію 56 підприємств, з них 29 – ВАТ, які мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави (об'єкти групи Г), та 27 об'єктів групи В.

Станом на 01.01.06 у процесі реструктуризації перебувають 32 ВАТ, з них 7 підприємств групи Г.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23.12.04 № 1734 «Про затвердження переліку підприємств, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави» 12 підприємств, які перебувають у процесі реструктуризації за рішенням Фонду, виключені із зазначеного переліку, а саме: ВАТ «Родон», ВАТ «Мелітопольський завод «Автокольорліт», ВАТ «Надвірнянський лісокомбінат», ВАТ «ХК «Краєна», ВАТ «Текстерно», ВАТ «Гравітон», ВАТ «Укрцинк», ВАТ «Нікопольський південнотрубний завод», ВАТ «Білоцерківсьільмаш», ВАТ «Електромеханічний завод «Магніт», ВАТ «Азовкабель» та ВАТ «Білоцерківський завод гумових технічних виробів».

Найефективнішим заходом під час реструктуризації вважалося створення нових суб'єктів господарювання за участю інвесторів, внесками у статутні фонди яких були: з боку підприємств – виробничі та невиробничі потужності, а з боку інвесторів – грошові кошти, за рахунок яких планувалося відновити виробництво та поповнити обігові кошти для забезпечення прибуткової діяльності новостворених товариств. Водночас новостворені суб'єкти господарювання мали забезпечити робочими місцями та стабільною зарплатою значну частину працівників підприємств. У свою чергу, підприємства зменшили б витрати на утримання майна, амортизаційні відрахування та інші затрати, а натомість отримали корпоративні права у створених товариствах, що, у свою чергу, передбачало отримання дивідендів від прибуткової діяльності цих товариств.

Нові суб'єкти господарювання за участю інвесторів були створені в процесі реструктуризації ВАТ «Білоцерківсьільмаш», ВАТ «Білоцерківський завод гумових технічних виробів», ВАТ «Оріана», ВАТ «Рівненський завод «Газотрон», ВАТ «Родон», ВАТ «Надвірнянський лісокомбінат», ВАТ «АК «Національні авіалінії України», ВАТ «Укрцинк», ВАТ «Нікопольський південнотрубний

завод», ВАТ «Мелітопольський завод «Автокольорліт», ВАТ «Прилуцький м'ясокомбінат», ВАТ «Азовкабель» та ВАТ «Завод «Маяк».

Треба зазначити, що в результаті реструктуризації цих підприємств збережено виробничі потужності, робочі місця, погашено заборгованість із заробітної плати та вчасно виплачується поточна зарплата працівникам, які переведені із зазначених підприємств у новостворені товариства, збільшено обсяги обов'язкових платежів до бюджету. Проте не відбувалося відновлення платоспроможності майже всіх із зазначених підприємств. На прибутковий рівень роботи змогло вийти лише ВАТ «Завод «Маяк».

Натомість майже усі ліквідні активи таких підприємств, як ВАТ «Білоцерківський завод гумових технічних виробів», ВАТ «Оріана», ВАТ «Нікопольський південнотрубний завод», ВАТ «Прилуцький м'ясокомбінат» та ВАТ «Азовкабель» виведені у новостворені господарські товариства. Зазначені підприємства практично не займаються господарською діяльністю, у кращому випадку обслуговують створені на базі їх майна товариства. По п'яти із зазначених підприємств порушено справи про банкрутство.

Незважаючи на те що діяльність товариств планувалася, як прибуткова, значна їх частина на сьогодні працює збитково, а розмір дивідендів, які отримують від роботи новостворених товариств, що працюють прибутково, не перекидає збитки підприємств.

Так, бізнес-планом ТОВ «Інтер-ГТВ», створеного в процесі реструктуризації ВАТ «Білоцерківський завод гумових технічних виробів», було заплановано одержання чистого прибутку від господарської діяльності протягом 2002 – 2005 рр. у розмірі 37,3 млн грн., відрахування у фонд дивідендів на частку ВАТ мали становити 11,9 млн грн. Фактично ТОВ отримало збитків за цей період 13 млн грн., відповідно дивідендів ВАТ не отримало.

У процесі реструктуризації ВАТ «Оріана» на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.04 № 810-р «Питання погашення заборгованості ВАТ «Оріана» за отриманим іноземним кредитом» на його базі за участю інвестора ТОВ «Лукойл-Нафтохім» було створено закрите акціонерне товариство (ЗАТ) «Луکور», за рахунок дивідендів від прибуткової діяльності якого планувалося погасити заборгованість ВАТ перед Баварським іпотечним об'єднаним банком за кредит, узятий під гарантії уряду. На сьогодні заборгованість по кредиту не погашено.

Наглядовою радою ЗАТ «Луکور» 30.01.05 прийнято рішення щодо відчуження ліквідних активів ЗАТ «Луکور» на користь третіх осіб (ТОВ «Карпатнафтохім»). Утрата цілісності і цінності майнового внеску ВАТ «Оріана» до статутного фонду ЗАТ «Луکور» знецінює вартість пакета акцій ВАТ «Оріана». Тому на сьогодні Фонд вживає заходів щодо скасування в судовому порядку вищезазначеного рішення наглядової ради ЗАТ.

Підсумовуючи вищенаведене, слід зазначити, що в разі створення в процесі реструктуризації на базі майна ВАТ нових суб'єктів господарювання потрібно жорсткіше підходити до питання контролю за діяльністю новостворених господарських товариств (передбачати, що частка ВАТ у їх СФ має перевищувати 50 %, дозволяти реєстрацію тільки після погодження Фондом їх бізнес-планів та установчих документів та ін.).

Водночас можна зазначити, що вжиття заходів щодо реструктуризації на деяких підприємствах характеризується позитивними соціально-економічними наслідками: підвищенням інвестиційної привабливості підприємств, створенням нових

робочих місць на основі більш повного використання виробничих потужностей підприємств, своєчасністю виплати та зростанням заробітної плати працівників підприємств, погашенням кредиторської заборгованості, зокрема з виплати заробітної плати.

Майже всі підприємства погасили заборгованість з виплати заробітної плати. На 01.01.06 прострочену заборгованість із заробітної плати мали лише 5 підприємств з 32, які на сьогодні перебувають у процесі реструктуризації. За період впровадження заходів щодо реструктуризації загальну суму заборгованості з виплати заробітної плати на підприємствах, які перебувають у процесі реструктуризації, зменшено на суму близько 31 млн грн. На всіх підприємствах своєчасно та в повному обсязі виплачується поточна заробітна плата та значно зріс її розмір.

Значна кількість підприємств погасили прострочену заборгованість перед бюджетом та за іншими обов'язковими платежами, а такі підприємства, як ВАТ «АК «НАУ», ВАТ «Київський завод автоматики ім. Г. І. Петровського», ВАТ «Тернопільський радіозавод «Оріон» та ВАТ «Завод «Маяк», повністю погасили прострочену кредиторську заборгованість.

Такі підприємства, як ВАТ «Київський завод автоматики ім. Г. І. Петровського», ВАТ «НВО «Етал», ВАТ «Завод «Маяк», ВАТ «Дніпрометробуд» та ВАТ «Донбасенерго», вийшли на беззбитковий рівень роботи та за результатами діяльності в 2005 р. одержали чистий прибуток.

Однак більшість підприємств ще не змогли досягти прибуткового рівня господарської діяльності, досить значним залишається і розмір кредиторської заборгованості у більшості ВАТ, які перебувають у процесі реструктуризації за рішенням Фонду.

У процесі реструктуризації підприємств також передбачається вжиття заходів щодо відчуження майна підприємств (передача майна ВАТ до СФ господарських товариств, що створюються за участю інвесторів, відчуження основних засобів, які не використовуються у виробництві, та ін.), що, у свою чергу, досить часто провокує кредиторів на подання заяв про порушення провадження справи про банкрутство підприємства.

У зв'язку з тим що прийняття рішення про реструктуризацію не передбачає введення мораторію на задоволення вимог кредиторів, порушення справ про банкрутство за заявами кредиторів може бути здійснено у будь-який час.

Так, порушено справи про банкрутство 8 підприємств, а саме: ВАТ «Оріана», ВАТ «Надвірнянський лісокомбінат», ВАТ «Прилуцький м'ясокомбінат», ВАТ «ХК «Краян», ВАТ «Оснастка», ВАТ «Завод дереворізального інструменту «Мотор ім. Петровського», ВАТ «Тернопільське об'єднання «Текстерно» та ВАТ «Нікопольський південнотрубний завод».

Ураховуючи вищезазначене, питання про непорушення в період упровадження заходів щодо реструктуризації справ про банкрутство та недопущення примусового стягнення майна підприємств, стосовно яких за рішенням Фонду прийнято рішення про реструктуризацію, потребує законодавчого врегулювання.

2. Діяльність Фонду з оцінки державного майна

2.1. Удосконалення нормативної бази оцінки власності та створення цивілізованого ринку оцінки

Відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» однією з форм оціночної діяльності є методичне забезпечення оцінки

майна, що полягає в розробленні методичних нормативних документів з оцінки майна та наданні роз'яснень щодо їх застосування, удосконаленні законодавчого та нормативного процесу оцінки. На сьогодні:

прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України» № 2801-IV від 06.09.05, яким внесено зміни до законів України «Про приватизацію державного майна», «Про виконавче провадження», «Про заставу», «Про господарські товариства», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», «Про банки і банківську діяльність», «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами» тощо;

прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 14.09.05 № 904 «Про доповнення пункту 45 Методики оцінки майна»;

внесено зміни до наказу Міністерства фінансів України та Фонду від 21.05.05 № 242/855 «Про затвердження Порядку оцінки вартості дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення, напівдорогоцінного та декоративного каміння під час приватизації»;

затверджено наказом Фонду від 24.11.05 № 3035 зміни до Положення про конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності;

прийнято Порядок визначення оціночної вартості об'єктів права інтелектуальної власності, що перебувають у державній власності або були створені (придбані) за державні кошти, з метою зарахування на бухгалтерський облік» (наказ Фонду від 13.12.05 № 3162).

Крім того, Фонд подав до Кабінету Міністрів України проекти постанов «Про затвердження Порядку визначення оціночної вартості нерухомого майна» та «Про затвердження Порядку здійснення контролю за дотриманням законодавства з питань оцінки майна».

Фонд розробив:

проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Методики оцінки майна» з метою урахування особливостей під час визначення вартості об'єктів приватизації у вугільній промисловості;

проект постанови Кабінету Міністрів України «Національний стандарт № 3 «Оцінка цілісних майнових комплексів»;

проект «Положення про анулювання сертифікатів суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання та їх поновлення після анулювання», який у цілому схвалено Наглядовою радою з питань оціночної діяльності.

У листі від 09.03.05 № 10-36-2562 Фонд надав роз'яснення щодо застосування Національного стандарту № 2 «Оцінка нерухомого майна», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.04 № 1442.

З метою реалізації Порядку визначення початкової вартості пакетів акцій ВАТ, що підлягають продажу на конкурсах, затвердженого наказом Фонду від 23.01.04 № 105, видано наказ Фонду від 10.02.05 № 273 щодо затвердження розміру безризикової ставки капіталізації та розміру премії за галузевий ризик.

2.2. Роботи, виконані Фондом з оцінки майна та рецензування звітів про оцінку майна

Протягом 2005 р. Фонд забезпечив рецензування 3 актів оцінки майна в процесі приватизації (корпоратизації), 61 звіту про оцінку ЦМК, паїв, акцій, часток, об'єктів у нематеріальній формі, 689 звітів (824 томи) з оцінки вартості майна та об'

ектів незавершеного будівництва (ОНБ).

Відповідно до вимог чинної Методики оцінки майна фахівцями Фонду здійснювалася стандартизована оцінка початкової вартості пакетів акцій ВАТ для продажу через організаторів торгівлі цінними паперами (крім міжнародних фондових ринків), на відкритих грошових регіональних аукціонах, спеціалізованих аукціонах за грошові кошти та за конкурсом.

Фахівцями Фонду за 2005 р. складено та прорецензовано 707 актів оцінки:

534 акти оцінки пакетів акцій ВАТ для продажу через організаторів торгівлі цінними паперами (крім міжнародних фондових ринків) на відкритих грошових регіональних аукціонах, спеціалізованих аукціонах за грошові кошти, в тому числі по ЦА Фонду – 49;

144 акти оцінки майна в процесі приватизації (корпоративної) та ОНБ, у тому числі по ЦА Фонду – 3;

11 актів оцінки об'єктів оренди ЦМК;

18 актів оцінки ВАТ, що підлягають продажу за конкурсом, у тому числі по ЦА Фонду – 11.

Фахівцями РВ та ЦА Фонду було проведено рецензування 14 200 звітів:

57 звітів про незалежну оцінку ЦМК, паїв, акцій та майнових прав;

14 143 звіти з оцінки вартості майна об'єктів у матеріальній формі.

Крім того, фахівці ЦА Фонду працювали у складі 6 комісій з комплексної перевірки роботи РВ по Харківській, Рівненській, Хмельницькій, Полтавській і Чернігівській областях та Фонду майна Автономної Республіки Крим і забезпечили рецензування 50 звітів з оцінки майна.

Згідно зі статтями 15, 16 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» та Положенням про порядок роботи Експертної комісії, затвердженим наказом Фонду від 13.11.02 № 1997 і зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.11.02 за № 925/7213, Фонд спільно з навчальними закладами здійснює видачу кваліфікаційних свідоцтв оцінювача.

На підставі протокольних рішень Експертної комісії прийнято 1 223 пакети документів на отримання кваліфікаційних свідоцтв оцінювачів.

На виконання вимог статті 17 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» та Порядку реєстрації фізичних осіб (оцінювачів) у Державному реєстрі оцінювачів, затвердженого наказом Фонду від 19.12.01 № 2355 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23.12.01 за № 1092/6283, Фондом у 2005 р. від фізичних осіб прийнято 2 202 пакети документів на отримання ними свідоцтв про реєстрацію в Державному реєстрі оцінювачів (ДРО). З них оформлено 2 177 свідоцтв про реєстрацію у ДРО, підготовлено 1 430 наказів Фонду про анулювання свідоцтва про реєстрацію у ДРО.

Фонд постійно здійснює контроль за виконанням оцінювачами вимог статті 14 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» в частині обов'язкового проходження підвищення кваліфікації раз на два роки. Проведення цієї роботи сприяє як якійсній підготовці оцінювачів, що, в свою чергу, забезпечує кваліфіковане достовірне проведення оцінки майна при приватизації, оренді та відчуженні майна, розширення кола оцінювачів і реєстрації нових суб'єктів оціночної діяльності (фірм), так і створенню додаткових робочих місць в Україні.

Згідно з наказом Фонду від 02.12.05 № 3089 призупинено

дію 794 кваліфікаційних свідоцтв оцінювача фізичним особам, які вчасно не пройшли курс підвищення кваліфікації та не подали до Фонду копії посвідчень про підвищення кваліфікації.

Відповідно до наказу Фонду від 20.12.05 № 3214 поновлено дію кваліфікаційних свідоцтв 219 оцінювачам.

Згідно з Положенням про порядок видачі сертифікатів суб'єктів оціночної діяльності, затвердженим наказом Фонду від 14.03.02 № 479 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28.03.02 за № 312/2200, Фонд приймає документи від суб'єктів господарювання з метою видачі сертифікатів суб'єктів оціночної діяльності. Протягом 2005 р. Фонд видав 1 561 сертифікат суб'єктів оціночної діяльності, з них: 1 090 – юридичним особам та 471 – фізичним особам.

Відповідно до вимог статті 7 Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» та Положення про конкурсний відбір експертів, затвердженого наказом Фонду від 25.11.03 № 2100 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.12.03 за № 1194/8515, Фонд здійснює конкурсний відбір суб'єктів оціночної діяльності – суб'єктів господарювання для проведення незалежної оцінки майна у випадках, визначених законодавством.

Протягом 2005 р. проведено 20 засідань конкурсної комісії Фонду щодо відбору суб'єктів оціночної діяльності з метою забезпечення проведення оцінки 36 об'єктів приватизації.

3. Підсумки приватизації державного майна

3.1. Приватизація об'єктів групи А

Протягом 2005 р. органами приватизації приватизовано 549 об'єктів групи А державної форми власності і 4 546 об'єктів комунальної.

Надходження коштів від продажу об'єктів державної власності групи А становить 109,06 млн грн.

У 2004 р. було приватизовано 774 об'єкти державної форми власності і 4 970 – комунальної. Надходження коштів від продажу об'єктів групи А державної форми власності становило 133,5 млн грн.

Потрібно зазначити зменшення кількості приватизованих об'єктів як державної, так і комунальної власності в 2005 р. порівняно з 2004 р. унаслідок чого відбулося і зменшення надходження коштів від приватизації таких об'єктів.

За підсумками 2005 р. слід відзначити результати роботи РВ по таких областях, як:

Донецькій – 53 об'єкти державної форми власності і 329 комунальної;

Харківській – 53 об'єкти державної форми власності і 295 комунальної;

Запорізькій – 47 об'єктів державної форми власності і 229 комунальної;

Рівненській – 34 об'єкти державної форми власності і 62 комунальної;

Луганській – 30 об'єктів державної форми власності і 167 комунальної.

Найбільше надходження коштів від приватизації об'єктів групи А забезпечили РВ по м. Києву (36 млн грн.), Донецькій та Одеській (по 11 млн грн.) областях.

3.2. Приватизація об'єктів групи Д

У 2005 р. згідно з наказами Фонду до переліку ОНБ державної форми власності, що підлягають приватизації, вклю-

чено 99 об'єктів.

За звітний період приватизовано 234 ОНБ державної форми власності та 54 об'єкти комунальної власності. Надходження коштів від продажу об'єктів державної власності становить 22,5 млн грн.

У 2004 р. було приватизовано 264 об'єкти державної власності та 74 – комунальної. Надходження коштів становило відповідно 20,3 млн грн. та 12 млн грн.

ЦА Фонду за звітний період приватизовано 2 об'єкти групи Д. Надходження коштів становило 598,2 тис. грн.

Порівняно з 2004 р. спостерігається зниження кількості приватизованих ОНБ державної власності та збільшення суми надходження коштів від їх приватизації.

ОНБ протягом 2005 р. приватизувалися переважно конкурентними способами: 185 – на аукціоні, 5 – за конкурсом, 44 – шляхом викупу.

Найбільшу кількість об'єктів приватизовано РВ по Житомирській (35), Донецькій (33) та Харківській (17) областях.

Найбільше надходження коштів до Державного бюджету України від приватизації ОНБ державної власності у 2005 р. забезпечили РВ по Запорізькій (6,2 млн грн.), Харківській (3,3 млн грн.) та Львівській (1,7 млн грн.) областях.

Приватизація об'єктів групи Д стикається з низкою не вирішених проблем. Так, наприклад, значна кількість об'єктів перебуває у напівзруйнованому стані, не відповідає фактичному рівню готовності, зазначеному в документації, та сучасним вимогам технічного проектування. Більшість об'єктів розташовано в сільській місцевості.

Центральні органи виконавчої влади невчасно передають на приватизацію ОНБ, в результаті чого об'єкти не добудовуються, руйнуються, втрачають свою цінність, погіршують екологію.

Не врегульовано питання щодо розподілу коштів від продажу ОНБ. Відповідно до пункту 2 статті 20 та пунктів 2, 3 статті 21 Закону України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» 99 % коштів, одержаних від приватизації державного майна, надходять до загального фонду державного бюджету, 1 % – до спеціального фонду державного бюджету. Водночас статтями 21, 22, 23, 24, 25 Закону України «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва» та пунктами 83, 84 та 85 Державної програми приватизації встановлено інший розподіл коштів від приватизації ОНБ. Дія зазначених статей ніякими законодавчими актами не зупинялась.

3.3. Приватизація об'єктів групи Ж

У 2005 р. органами приватизації приватизовано 77 об'єктів групи Ж державної форми власності і 26 – комунальної. Надходження коштів від продажу об'єктів державної власності становить 14,22 млн грн.

У 2004 р. було приватизовано 123 об'єкти державної власності, надходження коштів становило майже 10 млн грн.

Порівняно з 2004 р. спостерігається зниження кількості приватизованих об'єктів групи Ж та збільшення суми надходження коштів від їх приватизації.

Об'єкти групи Ж протягом 2005 р. приватизувалися переважно конкурентними способами: 52 – шляхом викупу, 23 – на аукціоні, 2 – за конкурсом.

Найбільшу кількість об'єктів приватизовано РВ по Львівській (11) та Харківській (9) областях.

Найбільше надходження коштів від приватизації об'єктів групи Ж державної власності в 2005 р. забезпечили РВ по Миколаївській (4,16 млн грн.), Харківській (2,5 млн грн.) та Лу-

ганській (1,62 млн грн.) областях.

Позитивним результатом приватизації об'єктів групи Ж є те, що нові власники забезпечують модернізацію, реконструкцію об'єктів, а також формують соціальну інфраструктуру. Збільшення заінтересованості потенційних покупців забезпечує конкуренцію в процесі приватизації і здійснення інвестицій на відтворення, збереження та функціонування об'єктів соціальної сфери.

Проблеми приватизації об'єктів групи Ж:

неподання центральними органами виконавчої влади реліків об'єктів соціальної сфери на приватизацію;

перебування об'єктів державної власності в податковій заставі через борги балансоутримувачів – недержавних підприємств;

введення податку на додану вартість (ПДВ) на операції з приватизації державного майна.

3.4. Приватизація об'єктів групи Е

Після прийняття постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.05 № 158 «Про часткове зняття обмежень щодо розпорядження об'єктами права державної власності» та на виконання наказу Фонду від 02.03.05 № 394 Фонд продовжив приватизацію об'єктів групи Е.

Протягом 2005 р. в Україні роздержавлено 19 об'єктів групи Е державної форми власності і 13 – комунальної.

За участю ЦА Фонду приватизовано 11 об'єктів державної власності, в тому числі 3 об'єкти за участю іноземних інвесторів.

Станом на 01.01.06 РВ відділеннями Фонду приватизовано 8 об'єктів групи Е державної власності. З проданих об'єктів 4 приватизовано шляхом продажу на аукціоні та 4 об'єкти – шляхом викупу.

Надходження коштів від продажу об'єктів державної власності становить 19,32 млн грн.

3.5. Продаж пакетів акцій на фондових біржах (ФБ), в Першій фондовій торговельній системі (ПФТС), на аукціонах, за конкурсом

Слід зазначити, що 2005 р. характеризується зростанням надходжень коштів від продажу державних пакетів акцій ВАТ через організаторів торгівлі цінними паперами (527,72 млн грн. порівняно з 203,27 млн грн. за 2004 р.) при значному зменшенні кількості проданих пакетів акцій.

Проте поряд із цим спостерігається скорочення кількості пакетів акцій ВАТ, які пропонуються реалізувати на ФБ порівняно з минулими роками. Це пов'язано з дією мораторію на приватизацію, введеного після прийняття Постанови Верховної Ради України від 13.01.05 № 2349-IV «Про тимчасові обмеження у сфері приватизації», а також з тим, що постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.05 № 158 «Про часткове зняття обмежень щодо розпорядження об'єктами права державної власності» не знімає обмеження на приватизацію об'єктів групи Г. У результаті цього процес приватизації стратегічно важливих підприємств та підприємств-монополістів був призупинений.

Протягом 2005 р. було запропоновано до продажу на ФБ та в ПФТС 204 пакети акцій 140 ВАТ загальною номінальною вартістю 1,06 млрд грн. Було продано 28 пакетів акцій. Загальна вартість за укладеними контрактами становила 535,71 млн грн. (506,92 млн грн. за номіналом).

Протягом 2004 р. було запропоновано до продажу на ФБ та в ПФТС 256 пакетів акцій 226 ВАТ загальною номінальною вартістю 641,62 млн грн. Було продано 100 пакетів акцій. Загальна вартість за укладеними контрактами становила

Таблиця 1

Перелік ВАТ, від продажу пакетів акцій яких надійшло коштів найбільше				
Код за ЄДРПОУ	Назва	Розмір пакета акцій, % СФ	Вартість проданого пакета акцій за номіналом, млн грн.	Ринкова вартість проданого пакета акцій, млн грн.
32363486	ВАТ «Краснодонвугілля»	39,91	469,05	469,05
30058112	ВАТ «Готельний комплекс «РУСЬ»	7,30	4,92	27,55
204783	ВАТ «Харківський автогенний завод»	92,73	5,83	5,83
5495578	ВАТ «Трібо»	24,49	4,74	7,59
951623	ВАТ «Вільнянський комбінат хлібопродуктів»	64,84	3,64	5,10
33164377	ВАТ «Северодонецький завод будівельної кераміки»	36,04	3,09	3,09
1355805	ВАТ «Агробудсистема»	43,80	3,06	3,06
1101424	ВАТ «Залізничник»	35,88	1,94	1,94
138827	ВАТ «Карпатське управління геофізичних робіт»	38,52	0,77	2,47
845660	ВАТ «Птахофабрика «УЖГОРОДСЬКА»	51,36	3,05	3,05
	Усього...		500,10	528,73

202,34 млн грн. (242,74 млн грн. за номіналом).

Із загальної кількості пакетів акцій, що пропонувалися до продажу, 5 було продано з перевищенням ціни продажу над номінальною вартістю (табл. 1).

За 2005 р. до Державного бюджету України від продажу державних пакетів акцій ВАТ на ФБ та в ПФТС надійшло 527,73 млн грн. Слід зазначити, що тільки від продажу пакета акцій ВАТ «Краснодонвугілля» розміром 39,91 % СФ було отримано 469,05 млн грн., що становить 87,56 % надходжень від продажу пакетів акцій на ФБ та в ПФТС.

У 2005 р. в основному обсяг коштів отримано від продажу акцій об'єктів групи В.

У 2005 р. на ФБ та в ПФТС пропонувалося до продажу 204 пакети акцій 140 ВАТ вартістю за номіналом 1 067,99 млн грн. Було подано 28 пакетів акцій на суму 535,71 млн грн. (номінальна вартість – 506,92 млн грн.).

Рівень продажу акцій (відношення вартості проданих акцій за контрактами до номінальної вартості запропонованих пакетів акцій) на ФБ та в ПФТС у 2005 р. становить 50,2 %. У 2004 р. цей показник становив 31,5 %.

Протягом 2005 р. було проведено 6 спеціалізованих аукціонів за грошові кошти (САГК) через Державну акціонерну компанію «Національна мережа аукціонних центрів». Фонд запропонував до продажу 489 пакетів акцій 183 ВАТ сумарною номінальною вартістю акцій 147,40 млн грн. За підсумками аукціонів було повністю продано 153 пакети акцій (номінальною вартістю 22,25 млн грн.) та отримано від продажу 4,41 млн грн., частково – 210 (номінальною вартістю 3,46 млн грн.) та отримано від їх продажу 556,01 тис. грн. Надходження до державного бюджету від продажу пакетів акцій становили 6,66 млн грн.

На відкритих грошових регіональних аукціонах протягом 2005 р. Фонд запропонував до продажу 18 пакетів акцій ВАТ,

вартість яких за номіналом становила 4,20 млн грн. За підсумками аукціонів було продано 2 пакети акцій, надходження до державного бюджету від продажу яких становили 2,46 млн грн.

Фондом протягом звітного періоду було оголошено 12 (у тому числі 1 – повторно) конкурсів з продажу пакетів акцій ВАТ загальною початковою вартістю 10,07 млрд грн.

З початку 2005 р. у зв'язку з тимчасовим призупиненням процесів приватизації (відповідно до Постанови Верховної Ради України від 13.01.05 № 2349-IV «Про тимчасові обмеження у сфері приватизації» та на виконання наказу Фонду від 13.01.05 № 85 «Щодо тимчасового призупинення процесів приватизації») Фондом продано за конкурсом усього 3 пакети акцій ВАТ загальною ціною продажу 24,2 млрд грн.

Серед проданих протягом 2005 р. пакети акцій:

ВАТ «Криворізький гірничо-металургійний комбінат «Криворіжсталь». Відкритий продаж пакета акцій розміром 93,02 % відбувся 24 жовтня 2005 р. Переможцем конкурсу стала компанія Mittal Steel Germany GmbH, яка запропонувала найвищу ціну за пакет акцій – 24,2 млрд грн. при початковій вартості 10,0 млрд грн.;

ВАТ «Харківський завод електротранспорту». РВ Фонду по Харківській області було завершено проведення конкурсу з продажу пакета акцій розміром 30 % СФ за ціною 116,62 тис. грн. Переможцем конкурсу визнано ВАТ «Завод ім. Фрунзе». Після прийняття Кабінетом Міністрів України постанови від 28.02.05 № 158 «Про часткове зняття обмежень щодо розпорядження об'єктами права державної власності» у квітні 2005 р. з переможцем конкурсу було укладено договір купівлі-продажу пакета акцій;

ВАТ «Волиньрибгосп». РВ Фонду по Волинській області було проведено конкурс з продажу пакета акцій розміром 25,01 % СФ. За підсумками конкурсу переможцем було визнано ПП «Захід» за ціною продажу 185 тис. грн. при номінальній вар-

Таблиця 2

Реалізація планів приватизації об'єктів, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави, та підприємств-монополістів станом на 01.01.06

Стан приватизації	Кількість підприємств, од.	Сума СФ, тис. грн.	% від загальної кількості
Приватизовані на 100 %	212	5 540 419,53	62,72
Продаж триває	58	868 482,71	17,16
У тому числі з глибиною продажу:			
від 70 до 100 %	24	6 402 654,91	7,10
від 50 до 70 %	6	68 373,21	1,78
до 50 %	28	7 397 454,60	8,28
План розміщення акцій реалізовано на 100 % (пакет акцій закріплено (залишено) у державній власності або передано до холдингів)	45	1 369 238,73	13,31
План розміщення акцій реалізовано на 100 % (пакет акцій закріплено (залишено) у державній власності)	21	460 829,97	6,21
Приватизацію розпочато, але не затверджено план розміщення акцій	2		0,59
Усього...	338		100,00

тості 183,01 тис. грн. Початкова вартість становила 184 тис. грн.

Рівень продажу пакетів акцій на конкурсах (відношення вартості проданих пакетів акцій за договорами купівлі-продажу в сумі 24,2 млрд грн. до початкової вартості запропонованих пакетів акцій у сумі 10,07 млрд грн.) за 2005 р. становить 240,3 %, у 2004 р. – 126,5 %.

Кошти, отримані від продажу пакетів акцій (в основному за рахунок продажу пакета акцій ВАТ «Криворіжсталь») за конкурсами протягом 2005 р., становлять майже 97 % усіх коштів, отриманих від приватизації державного майна в 2005 р.

Протягом 2004 р. Фонд оголосив 112 конкурсів з продажу пакетів акцій ВАТ загальною початковою вартістю 6,9 млрд грн.

За 2004 р. відбулося 33 конкурси з продажу пакетів акцій ВАТ на конкурсах за сумарною ціною продажу 8,8 млрд грн. при загальній початковій вартості 7,2 млрд грн. Номінальна вартість проданих пакетів акцій становила 7,6 млрд грн.

3.6. Приватизація підприємств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави та підприємств-монополістів

Станом на 01.01.06 процес приватизації охопив 338 ВАТ (табл. 2), що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави або займають монополістне становище на загальнодержавному ринку товарів (робіт, послуг), у тому числі 2 ВАТ, приватизація яких розпочалася, але не затверджено план розміщення акцій.

Відповідно до Постанови Верховної Ради України від 13.01.05 № 2349-IV «Про тимчасові обмеження у сфері приватизації» та на виконання наказу Фонду від 13.01.05 № 85 «Щодо тимчасового призупинення процесів приватизації» наказом Фонду від 26.01.05 № 136 конкурс з продажу пакета акцій ВАТ «Білоцерківсьільмаш», який було оголошено в січні 2005 р., призупинено.

3.7. Аналіз пропозиції та попиту щодо акцій державних підприємств

За 2005 р. Фонд пропонував до продажу акції ВАТ на загальну суму 11,29 млрд грн., продано акцій ВАТ на загальну су-

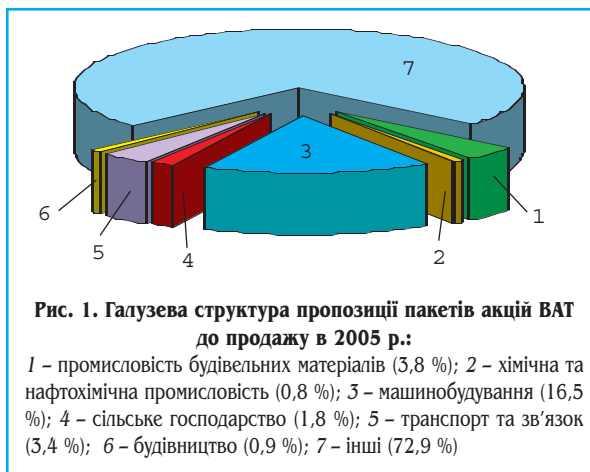

Рис. 1. Галузева структура пропозиції пакетів акцій ВАТ до продажу в 2005 р.:

1 – промисловість будівельних матеріалів (3,8 %); 2 – хімічна та нафтохімічна промисловість (0,8 %); 3 – машинобудування (16,5 %); 4 – сільське господарство (1,8 %); 5 – транспорт та зв'язок (3,4 %); 6 – будівництво (0,9 %); 7 – інші (72,9 %)

му (за укладеними договорами та контрактами) 24,75 млрд грн. (табл. 3).

У 2004 р. пропонувалося до продажу акцій ВАТ на загальну суму 8,97 млрд грн., було продано акцій ВАТ на загальну суму (за укладеними договорами та контрактами) 9,13 млрд грн.

Загальний рівень продажу акцій ВАТ за 2005 р. (відношення вартості проданих акцій за договорами купівлі-продажу та контрактами 24,75 млрд грн. до вартості запропонованих до продажу пакетів акцій 11,29 млрд грн.) становить 219,2 %. За 2004 р. цей показник становив 101,8 %.

Розподіл пропозиції пакетів акцій ВАТ до продажу в 2005 р. за галузями в 2005 р. подано на рис. 1.

Основні надходження коштів у 2005 р. було забезпечено за рахунок конкурсного продажу пакета акцій розміром 93,02 % ВАТ «Криворіжсталь» за ціною продажу 24,2 млрд грн. при початковій вартості 10 млрд грн. Кошти в сумі 4,26 млрд грн. були повернуті колишньому власнику – Промислово-фінансовому консорціуму «Інвестиційно-металургійний Союз».

Від продажу інших об'єктів протягом 2005 р. надійшло лише 770 млн грн.

Незважаючи на загальне перевиконання річного планового завдання з надходження коштів від приватизації державного майна у 2005 р. за рахунок продажу пакета акцій лише одного підприємства, основною причиною низького рівня пропозиції та продажу пакетів акцій ВАТ є призупинення усіх приватизаційних процесів відповідно до прийнятої Постанови Верховної Ради України від 13.01.05 № 2349-IV «Про тимчасові обмеження у сфері приватизації».

Ураховуючи, що тимчасові обмеження у сфері приватизації продовжують діяти стосовно об'єктів групи Г (постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.05 № 158 «Про часткове зняття обмежень щодо розпорядження об'єктів права державної власності»), в 2005 р. продаж пакетів акцій ВАТ не відбувався, крім, як уже зазначалося, конкурсу з продажу пакета акцій ВАТ «Криворіжсталь» на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 11.06.05 № 440 «Про заходи, пов'язані з визнанням недійсним договору купівлі-продажу пакета акцій ВАТ «Криворіжсталь».

Отже, як і в попередні роки, забезпечення виконання плану надходження коштів до Державного бюджету України, відбулося за рахунок продажу пакета акцій стратегічно важливого підприємства для економіки та безпеки держави.

Таблиця 3

Обсяг продажу акцій ВАТ за 2005 р, млн грн.

Назва показника	За конкурсом	На ФБ та в ПФТС	Пільгова підписка	САГК і регіональні аукціони
Вартість запропонованих до продажу акцій ВАТ	10 071,65	1 067,99	5,76	151,60
Сумарна вартість запропонованих до продажу акцій ВАТ		11 297		
Ціна проданих пакетів акцій за договорами купівлі-продажу чи контрактами	24 200,30	535,71	8,63	7,42
Номінальна вартість проданих акцій	3 590,23	506,92		25,71
Коефіцієнт перевищення ціни проданих акцій над номінальною вартістю	6,7	1,05		
Сумарна ціна проданих акцій		24 752,06		

4. Виконання Державної програми приватизації на 2000 – 2002 роки РВ Фонду та Фондом майна Автономної Республіки Крим (АРК) у 2005 р.

У 2005 р. за участю РВ державну форму власності змінили 867 об'єктів (97,4 % усіх роздержавлених за рік), у тому числі: групи А – 541, групи В – 10, групи Д – 232, групи Е – 8, групи Ж – 76 (рис. 2).

За участю РВ Фонду у 2005 році державну форму власності змінили 10 об'єктів групи В: 4 – у Черкаській області та по 1 об'єкту в Київській, Луганській, Миколаївській, Одеській, Полтавській і Сумській областях.

За цей період приватизовано 541 об'єкт групи А. Цей показник найвищий у Донецькій і Харківській (по 53 об'єкти), Запорізькій (47), Рівненській (34), Луганській (30), Вінницькій, Волинській та Одеській (по 25), Львівській (24), Полтавській (23), Миколаївській та Херсонській (по 21), Дніпропетровській і Київській (по 19) областях.

Приватизовано 232 об'єкти групи Д: у Житомирській області – 35 об'єктів, Донецькій – 33, Харківській – 17, Вінницькій – 15, Миколаївській і Чернігівській – по 14, Луганській – 12, Львівській і Сумській – по 11, Полтавській – 10.

Приватизовано 8 об'єктів групи Е: у Чернівецькій і Одеській областях – по 2, Донецькій, Рівненській і Черкаській областях та по м. Києву – по 1 об'єкту.

Приватизовано 76 об'єктів групи Ж: у Львівській області – 11 об'єктів, Харківській – 9, Донецькій – 8, Одеській – 6, Житомирській і Запорізькій – по 5, Черкаській – 4, Вінницькій, Луганській, Полтавській, Чернігівській і Херсонській областях – по 3, Дніпропетровській, Київській, Сумській і Хмельницькій областях та по м. Києву – по 2, Закарпатській, Миколаївській, Рівненській областях – по 1.

Загальна сума надходження коштів, одержаних від приватизації об'єктів державної форми власності Фондом майна АРК та РВ Фонду станом на 01.01.06 становить 196,49 млн грн., або 200 % устанавленого завдання, у тому числі від продажу об'єктів на ФБ надійшло 28,07 млн грн., на САГК – 2,74 млн грн.

Найбільше коштів перераховано РВ Фонду по областях, млн грн.: Запорізькій – 18,78, Харківській – 17,95, Донецькій – 15,37, Луганській – 11,07, Одеській – 9,88, Львівській – 8,45, Закарпатській – 6,63, Дніпропетровській – 6,6 та Миколаївській – 6,2, по м. Києву – 39,4, м. Севастополю – 14,11 та Фондом майна АРК – 5,66.

Протягом звітного періоду місцевими органами приватизації та РВ Фонду за угодами з органами місцевого самоврядування роздержавлено 4 638 об'єктів комунальної власності.

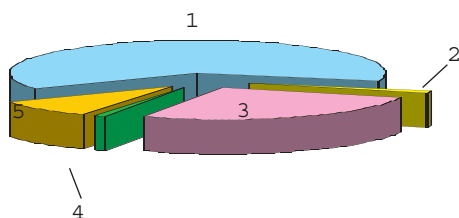

Рис. 2. Приватизація у 2005 р. РВ об'єктів державної форми власності за групами, %:

1 – група А – 62,40; 2 – група В – 1,15; 3 – група Д – 26,76; 4 – група Е – 0,92; 5 – група Ж – 8,77.

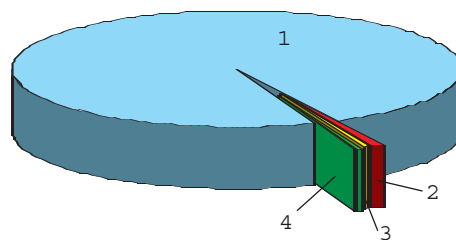

Рис. 3. Роздержавлення РВ Фонду об'єктів комунальної власності за групами, %:

1 – група А – 97,99; 2 – група Д – 1,16; 3 – група Е – 0,82; 4 – група Ж – 0,56

Отримано коштів у сумі 168,8 млн грн. і перераховано до відповідних місцевих бюджетів 169,4 млн грн.

У 2005 р. комунальну форму власності змінили 4 545 об'єктів групи А (рис. 3), зокрема РВ по Донецькій області – 329 об'єктів, Дніпропетровській – 300, Львівській – 299, Харківській – 295, Запорізькій – 229, Чернівецькій – 227, Івано-Франківській – 193, Луганській – 167, по м. Києву – 976 та Фондом майна АРК – 421.

Змінили комунальну форму власності 54 об'єкти групи Д, зокрема в РВ по Донецькій області – 11 об'єктів, Івано-Франківській – 7, Львівській – 6, Запорізькій і Черкаській – по 3, Фондом майна АРК – 9.

Змінили комунальну форму власності 13 об'єктів групи Е, з них Фондом майна АРК – 8 об'єктів, РВ Фонду по Львівській і Черкаській областях – по 2, м. Києву – 1.

Змінили комунальну форму власності 26 об'єктів групи Ж: РВ по Львівській області – 7 об'єктів, Дніпропетровській – 5, Миколаївській – 3, Донецькій, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській та Одеській областях – по 1, м. Києву – 1, Фондом майна АРК – 5.

За 2005 р. РВ Фонду забезпечили надходження коштів у сумі 181,37 млн грн., що становить 77,26 % загального обсягу надходження коштів від оренди державного майна. За підсумками року всі РВ Фонду виконали встановлені планові завдання з надходження коштів від оренди державного майна. Найвищі показники виконання планового завдання мають РВ по Полтавській (480 %), Івано-Франківській (259 %) та Рівненській (223 %) областях. У решті РВ Фонду показники виконання планового завдання становлять 101 – 199 %.

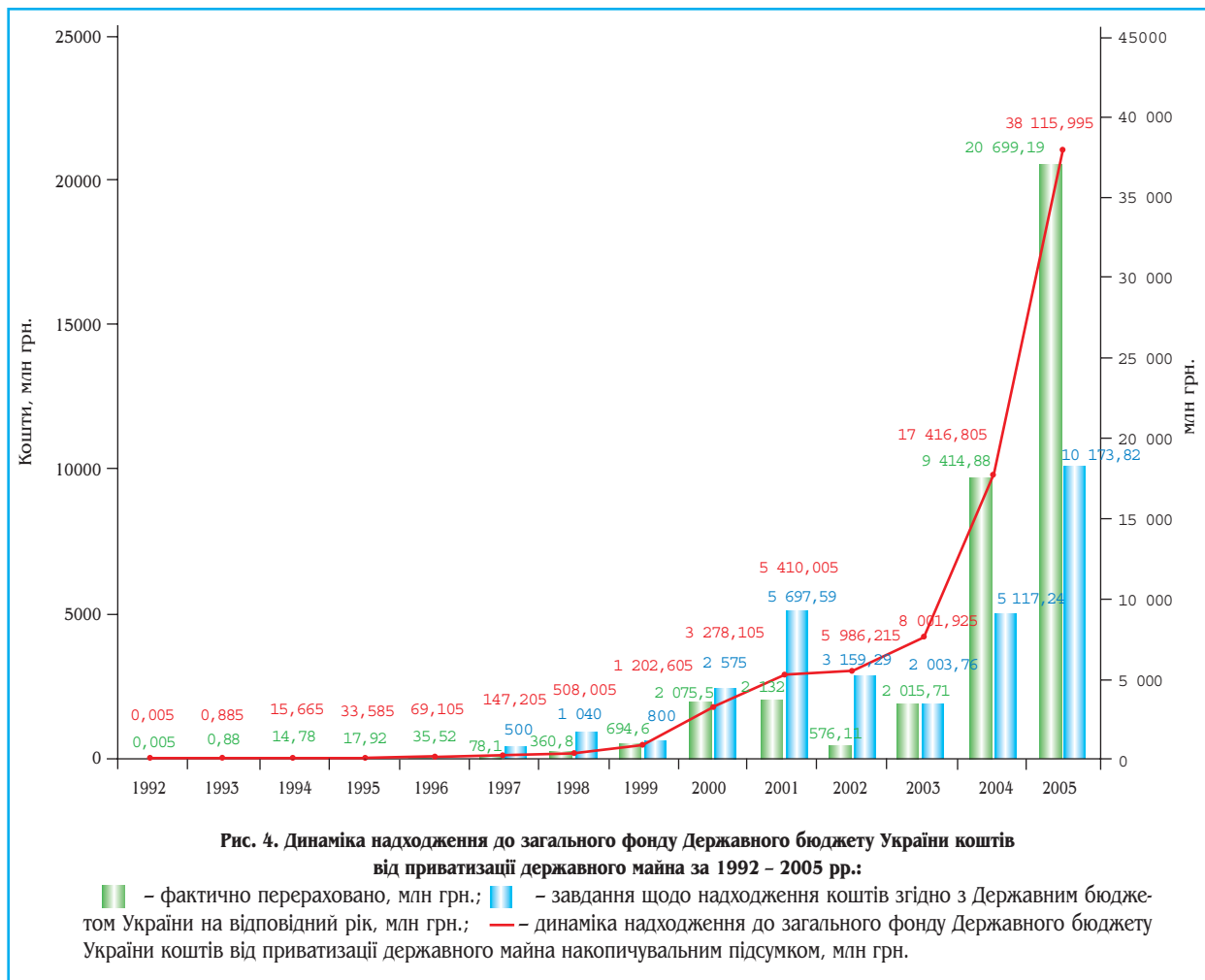
Станом на 01.01.06 чинними є 22 888 договорів оренди, з них 22 394 контролюють РВ Фонду, або 97,84 % загальної кількості договорів. Найбільше договорів оренди – у м. Києві (3 526), Харківській (2 565), Донецькій (1 708), Одеській (1 479), Дніпропетровській (1 305), Луганській (1 302) та Львівській (1 044) областях.

Протягом 2005 р. РВ Фонду укладено 7 938 договорів оренди, що становить 99,35 % загальної кількості укладених договорів оренди. Найбільше договорів оренди укладено в м. Києві (1 293), Хмельницькій (817), Донецькій (715), Житомирській (662) та Івано-Франківській (448) областях.

За різних обставин протягом 2005 р. Фондом було розірвано 310 договорів оренди державного майна, з них 306 договорів були на контролі РВ.

5. Фінансові результати приватизації

Законом України від 25.03.05 № 2505-IV «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на

2005 рік» та деяких інших законодавчих актів України» було встановлено планове завдання з надходження коштів від приватизації державного майна в сумі 6 985,3 млн грн., у тому числі від приватизації ОНБ, що споруджувалися відповідно до Чорнобильської будівельної програми, – 0,131 млн грн., від продажу акцій ВАТ за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України для ліквідації наслідків аварії на очисних спорудах м. Харкова, – 24 млн грн.

До загального фонду державного бюджету було заплановано направити 6 911,2 млн грн.

У зв'язку з прийняттям Постанови Верховної Ради України від 13.01.05 № 2349-IV «Про тимчасові обмеження у сфері приватизації» та розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.01.05 № 21-р будь-які дії, спрямовані на відчуження об'єктів права державної власності, були тимчасово призупинені. З прийняттям Кабінетом Міністрів України постанови від 28.02.05 № 158 «Про часткове зняття обмежень щодо розпорядження об'єктами права державної власності» були частково зняті встановлені обмеження, крім об'єктів групи Г. Дія зазначеного мораторію призвела до скорочення обсягів приватизації.

Водночас після продажу пакета акцій ВАТ «Криворіжсталь» Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» № 3234-IV від

20.12.05 було встановлено нове планове завдання з надходження коштів від приватизації державного майна в розмірі 10,22 млрд грн. (до загального фонду державного бюджету – 10,17 млрд грн.).

Протягом 2005 р. від продажу державного майна та надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації та кредитуванням підприємств, до Державного бюджету України надійшло 20,71 млрд грн., у тому числі від продажу ОНБ групи Д, що споруджувалися відповідно до Чорнобильської будівельної програми, – 0,8 млн грн. та від продажу акцій ВАТ за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України для ліквідації наслідків аварії на очисних спорудах м. Харкова, – 8,93 млн грн.

До загального фонду Державного бюджету України за звітний період надійшло 20,699 млрд грн. (рис. 4) (за винятком коштів у сумі 4,26 млрд грн., повернутих колишньому покупцю ВАТ «Криворіжсталь»), що більше ніж у 2 рази перевищує планові завдання на 2005 р.

Планові завдання з надходження коштів від приватизації державного майна РВ Фонду на 2005 р. становили 97,99 млн грн., отримано коштів у сумі 196,49 млн грн.

Починаючи з 1995 р. інвестицій та інших коштів у процесі приватизації українські підприємства отримали на загальну суму 4,83 млрд грн., 573,2 млн дол. США та 72 млн євро, що у перерахунку на національну валюту становить 6,878 млрд грн. (рис. 5)*...

* Розділ «Результати контролю за виконанням умов договорів купівлі-продажу об'єктів приватизації, здійсненого протягом 2005 р.» надруковано в «Державному інформаційному бюлетені про приватизацію», 2006, № 3, с. 6 – 13.

Рис. 5. Здійснення інвестицій у підприємства на виконання умов договорів купівлі-продажу пакетів акцій у перерахунку на національну валюту

6. Управління державною власністю

6.1. Діяльність Фонду з ведення Єдиного реєстру об'єктів державної власності

Практичним результатом роботи Фонду у 2005 р. з виконання постанови Кабінету Міністрів України від 23.02.05 № 142 «Про затвердження Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності» стало проведення інвентаризації державного майна і формування за її результатами Єдиного реєстру об'єктів державної власності – загальнодержавної інформаційної системи – єдиного банку даних про об'єкти державної власності на основі програмно-технічного комплексу, в який входять облікова та інформаційно-аналітична системи, що дає можливість в автоматизованому режимі отримувати інформацію про об'єкти державної власності та їх трансформацію.

В основу формування і функціонування Реєстру покладено такі принципи:

- формування в електронному вигляді з метою максимальної автоматизації накопичення і обробки інформації, спрощення управління інформаційними потоками в системі;

- створення шляхом об'єднання на єдиних методологічних засадах матеріалів з інформаційних систем органів виконавчої влади, уповноважених управляти державним майном і корпоративними правами держави;

- базою для формування Реєстру є Єдина комп'ютерно-інформаційна система (ЄКІС) Фонду;

- для забезпечення достовірності даних про державне майно наповнення баз даних Реєстру проводиться інформацією, отриманою в результаті ведення інвентаризації державного майна.

У процесі створення Реєстру було розроблено та впроваджено єдиний механізм проведення інвентаризації об'єктів державної власності та надання відомостей до Єдиного реєстру об'єктів державної власності, який було реалізовано у автоматизованій системі первинного збору, накопичення та ведення даних Реєстру «Юридичні особи» з мережевим та багаторівневим вирішенням для:

- проведення інвентаризації об'єктів державної власності;
- формування бази даних державних підприємств, установ, організацій;

- формування бази даних нерухомого державного майна, а також державного майна, яке не увійшло до статутних (пайових) фондів господарських товариств, створених в процесі корпоратизації.

Ця система була впроваджена в 140 органах державної влади, їх структурних підрозділах та підвідомчих підприємствах, установах та організаціях. Фахівцями Фонду постійно надавалась методична допомога усім суб'єктам інвентаризації, які брали участь у формуванні Реєстру.

З метою проведення інвентаризації державного майна, упорядкування обліку юридичних осіб та формування Єдиного реєстру об'єктів державної власності Фонд разом із заінтересованими органами державної влади розробив Методику проведення інвентаризації об'єктів державної власності, яка була затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.05 № 1121.

Для оперативного вирішення проблемних питань щодо проведення інвентаризації, формування та ведення Єдиного реєстру об'єктів державної власності фахівцями забезпечувалася діяльність роботи Міжвідомчої робочої групи під головуванням В. П. Семенюк, до складу якої входили представники 17 провідних міністерств та відомств. Станом на 30.01.06 було організовано та проведено 26 засідань, рішення, прийняті на них, суттєво вплинули на хід проведення інвентаризації.

У результаті проведення інвентаризації станом на кінець 2005 р. в Єдиному реєстрі об'єктів державної власності обліковується:

- майже 23 тис. юридичних осіб державної форми власності;

- близько 1,5 тис. господарських організацій з корпоративними правами держави;

- 280 тис. об'єктів нерухомого майна державних підприємств, установ, організацій;

- понад 58 тис. об'єктів державного майна, які не увійшли

до СФ господарських товариств у процесі приватизації, але залишилися на їх балансі.

Крім того, за результатами інвентаризації органи державного управління надали інформацію про 31 954 об'єкти (юридичні особи) державної та державної корпоративної форми власності, які розподілені на:

юридичні особи, що за даними ЄДРПОУ належать до сфери управління органу державної влади, який цього не підтверджує, – 9 218 об'єктів;

юридичні особи, належність яких до сфери управління відповідного органу державної влади підтверджена цим органом, – 22 736 об'єктів, а саме:

– дані, про належність яких до сфери управління органу державної влади збігаються з даними ЄДРПОУ, – 18 396 об'єктів;

– які згідно з даними ЄДРПОУ належать до сфери управління іншого органу державної влади, – 3 229 об'єктів;

– відомості про які в ЄДРПОУ відсутні, – 1 111 об'єктів.

Крім того, по 2 907 юридичних особах органи державної влади не подали інформацію.

У підсумку виявлено близько 13,5 тис. державних юридичних осіб, які не визнані жодним органом державного управління. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.05 № 1121 «Про затвердження Методики проведення інвентаризації об'єктів державної власності» для упорядкування обліку цих об'єктів у регіонах утворюються спеціальні міжвідомчі робочі групи. Координацію та методологічне забезпечення їх роботи покладено на Фонд та його РВ, фахівці яких є членами зазначених робочих груп.

У 2006 р. новим напрямом діяльності Фонду, пов'язаним з веденням Реєстру, стане формування відповідної нормативної бази і забезпечення на її основі доступу зовнішнім користувачам (органам влади, науковим установам, громадянам тощо) до бази даних Реєстру, ведення обліку запитів, формування та надання нестандартних звітів.

Крім того, потребує доопрацювання аналітична підсистема Реєстру в контексті зміни підходів до використання інформаційних ресурсів Реєстру не тільки як облікової системи, але й у напрямі проведення аналізу роботи окремих підприємств з використанням новітніх інформаційних технологій, а також отримання якісних характеристик роботи підприємств державного сектору економіки в галузевому та регіональному розрізах.

6.2. Аналіз результатів діяльності Фонду з управління державним майном у сфері орендних відносин

Законом України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» надходження коштів від оренди державного майна було визначено в сумі 158 млн грн.

Фактичне надходження коштів до Державного бюджету України у 2005 р. становить 274,9 млн грн., або 174 % виконання річного плану (за офіційною довідкою Державного казначейства України). При цьому безпосередньо органами приватизації було забезпечено надходження коштів від оренди державного майна в розмірі 234,7 млн грн., що при встановленому завданні в 138 млн грн. становить 170 % плану.

Станом на 01.01.06 до Реєстру державного орендованого майна внесено інформацію про 40 053 договори оренди державного майна, в тому числі чинних договорів оренди – 23 032.

Протягом 2005 р. органами приватизації укладено і погоджено 6 809 договорів оренди, з них 13 – договорів оренди

ЦМК державних підприємств та їх структурних підрозділів.

Важливою складовою роботи Фонду є забезпечення діяльності центральної та регіональної міжвідомчих робочих груп з питань оренди. За 2005 р. робочими групами при РВ Фонду проведено 599 перевірок державних підприємств та 494 – господарських товариств. За результатами перевірок розірвано 430 договорів оренди, переукладено 956 договорів оренди, укладено 1 632 нові договори оренди. Отримано додаткової орендної плати до Державного бюджету України 1,8 млн грн.

З метою підвищення ефективності орендних відносин та забезпечення виконання бюджетних завдань з надходження орендної плати Фонд проводить системну роботу щодо удосконалення та розширення нормативно-методологічної бази з питань оренди державного майна.

У 2005 р. підготовлено пропозиції щодо внесення змін до Закону України «Про оренду державного та комунального майна», які, зокрема, передбачають визначення орендарів переважно на конкурентних засадах, відміну обмеження розміру річної орендної плати за ЦМК підприємств та їх структурних підрозділів, установлення орендної плати за нерухоме майно на ринковому рівні тощо.

Видано наказ Фонду від 14.11.05 № 2975 «Про затвердження Переліку документів, які подаються орендодавцеві для укладення договору оренди майна, що належить до державної власності», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 16.01.06 за № 29/11903.

Підготовлено нову редакцію Методики розрахунку і порядку використання плати за оренду державного майна, яку буде внесено на розгляд уряду після прийняття змін до Закону України «Про оренду державного та комунального майна», в тому числі до статті 19 «Орендна плата», які передбачені законопроектом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», зареєстрованим 06.05.05 за № 7453.

Підготовлено і затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14.09.05 № 897 зміни до Положення про інвентаризацію майна державних підприємств, що приватизуються або передаються в оренду.

На виконання вимог п.2 Указу Президента України від 12.05.05 № 779 «Про лібералізацію підприємницької діяльності та державну підтримку підприємництва» видано наказ Фонду від 29.06.05 № 1821 «Про запровадження мінімально-го терміну дії договорів оренди державного майна».

До прийняття змін до законодавства Фонд провів роботу з міністерствами, майно підприємств і організацій яких найчастіше передається в оренду, з метою забезпечення укладення договорів оренди з урахуванням галузевих особливостей і збільшення доходів бюджету. Уже прийнято спільні рішення Фонду з Міністерством освіти і науки, Міністерством вугільної промисловості і Міністерством транспорту та зв'язку. Таку практику буде поширено і на інші центральні органи виконавчої влади, а саме: Міністерство палива та енергетики України, Міністерство промислової політики України, Міністерство аграрної політики України, Міністерство праці та соціальної політики України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство культури і туризму України, Пенсійний фонд України.

Фонд ініціював проведення спільної роботи з Національним банком України та Державним казначейством України з метою отримання у щоденному режимі оперативної та повної інформації про загальні надходження коштів та виконання орендарями зобов'язань щодо своєчасної сплати орендної плати.

Результатом цієї роботи є безумовне виконання у 2005 р.

бюджетного завдання із забезпечення надходжень коштів за оренду державного майна, а в умовах його суттєвого збільшення у 2006 р. – створення передумов для його виконання. Також це дає змогу органам приватизації належно реагувати на несвоєчасну сплату орендарем орендної плати шляхом нарахування пені, ведення претензійно-позовної роботи тощо.

Оскільки бюджетне завдання з надходження коштів від оренди державного майна до Державного бюджету України на 2006 р. збільшено до 280 млн грн., що в 1,8 раза перевищує завдання 2005 р., у 2006 р. пріоритетними визначено такі напрями роботи органів приватизації, як, зокрема, розширення сфери орендних відносин, посилення договірної дисципліни за договорами оренди і суттєве зменшення поточної заборгованості орендарів з орендної плати, життєв комплексних заходів щодо повного погашення заборгованості з орендної плати, здійснення постійного контролю за станом заборгованості щодо кожного договору оренди тощо.

6.3. Управління державним майном, що не увійшло до СФ господарських товариств

Фонд постійно проводить роботу щодо удосконалення системи управління державним майном шляхом відпрацювання проблемних питань, пов'язаних з його управлінням, що дає змогу приймати відповідні управлінські рішення для подальшого його цільового та ефективного використання.

Протягом 2005 р. Фонд опрацював 111 проектів рішень Кабінету Міністрів України щодо передачі державного майна, прийняв 6 спільних рішень з іншими центральними органами виконавчої влади про передачу державного майна, яке в процесі приватизації не увійшло до СФ господарських товариств, але перебуває на їх балансі, та надав 78 погоджень на здійснення передачі державного майна.

У 2005 р. тривала робота з удосконалення системи ведення Реєстру державного майна, яке не увійшло до статутних фондів господарських товариств, створених у процесі приватизації, але перебуває на їх балансі (далі – Реєстр), створеного на підставі результатів інвентаризації, проведеної на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 15.07.97 № 757 «Про проведення інвентаризації державного майна, яке не увійшло до СФ акціонерних товариств, створених у процесі корпоратизації та приватизації», та забезпеченню його наповнення достовірними та повними даними.

Станом на 01.01.06 у Реєстрі міститься інформація про 138 036 об'єктів державної власності. Управлінські рішення щодо такого майна прийняті стосовно 82 935 об'єктів державної власності, з них по 76 948 об'єктах рішення реалізовані. Зокрема, протягом 2005 р. реалізовано управлінських рішень щодо 6 858 об'єктів державного майна, а саме:

- приватизовано – 1 213 об'єктів;
- передано в оренду – 344 об'єкти;
- передано в комунальну власність – 3 467 об'єктів (з них 1 712 – об'єкти житлового фонду);
- передано у сферу управління міністерств та інших органів центральної виконавчої влади – 45 об'єктів;
- передано господарським товариствам на умовах договору зберігання – 293 об'єкти;
- інші (знято з балансу на підставі свідоцтва на право власності на одно- та двоквартирні житлові будинки) – 1 496 об'єктів.

* Розділ «Управління державними корпоративними правами» надруковано в додатку до «Державного інформаційного бюлетеня про приватизацію» – газети «Відомості приватизації» від 5 квітня 2006 р. № 14 (403).

До системи управління державним майном належить також перевірка стану збереження та використання державного майна господарськими товариствами, які мають на балансі таке майно. Фонд майна АРК та РВ Фонду протягом 2005 р. перевірили стан утримання, зберігання та використання 9 493 об'єктів державної власності, які не увійшли до СФ 1 126 господарських товариств, але перебувають на їх балансі*...

7. Законодавче забезпечення процесу приватизації

Згідно із завданням уряду Фонд у лютому 2005 р. підготував нові редакції проекту Закону України «Про Державну програму приватизації», в якому передбачено затвердження Державної програми приватизації на 2005 – 2007 роки, та проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів з питань приватизації», в якому вносилися нова редакція Закону України «Про приватизацію державного майна України», зміни та доповнення до інших законів з питань приватизації.

Розроблені законопроекти визначали необхідне правове поле для приватизації державного майна відповідно до Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

Узгоджені із заінтересованими центральними органами виконавчої влади законопроекти 01.03.05 подано на розгляд Кабінету Міністрів України.

Починаючи з березня 2005 р. підготовлені законопроекти неодноразово поверталися на доопрацювання.

Так, проект Закону України «Про Державну програму приватизації» п'ять разів повертали Фонду та міністерствам на доопрацювання, а протокольним рішенням Кабінету Міністрів України від 30.06.05 № 32 доопрацювання законопроекту доручено Міністерству економіки України, яке запропонувало уряду відстрочити виконання завдання до прийняття постанови Кабінету Міністрів України про затвердження Основних напрямів проведення приватизації державного майна в 2005 – 2006 роках. Проект цієї постанови внесено Міністерством економіки України на розгляд уряду 30.09.05.

Згідно з дорученням уряду від 14.10.05 № 53206/7/1-05 Фонд доопрацював проект Закону України «Про Державну програму приватизації», який передбачає затвердження Державної програми приватизації на 2006 – 2008 роки, та проект Закону України «Про внесення змін та доповнень до деяких законів з питань приватизації».

Нова Державна програма приватизації на 2006 – 2008 роки визначає концептуально нові підходи до організації приватизації державного майна, спрямована на підвищення ефективності державного сектору економіки через оптимізацію структури його активів та забезпечення надходження коштів до державного бюджету від приватизації.

У проекті враховано вимоги Указу Президента України від 24.11.05 № 1648 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 червня 2005 р. «Про заходи щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні» та від 28 жовтня 2005 р. «Про заходи щодо утворення гарантій та підвищення ефективності захисту права власності в Україні» щодо розвитку фондового ринку, створення належних умов для діяльності учасників ринку цінних паперів, поліпшення інвестиційного клімату.

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів з питань приватизації» дев'ять разів в установленому порядку вносився на розгляд Кабінету Міністрів України. Проект неодноразово узгоджувався із заінтересованими міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади за ви-

нятком Міністерства економіки України, яке відмовлялося погоджувати законопроект, чим блокувало його розгляд Кабінетом Міністрів України.

З огляду на ситуацію, що склалася навколо погодження проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів з питань приватизації» з Міністерством економіки України, Фонд 25.08.05 звернувся до уряду з пропозицією, що враховуючи вимоги Тимчасового регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою уряду від 05.06.2000 № 915, вважати проект погодженим із цим міністерством. Однак пропозиція Фонду не була підтримана урядом, і проект вкотре було доручено погодити з міністерствами.

Протягом звітнього періоду Фонд неодноразово звертався до уряду з проханням розглянути та схвалити нагально потрібні для вдосконалення процесу реформування власності, здійснення державної політики у сфері приватизації, її відкритості та прозорості проекти законів України «Про Державну програму приватизації» та «Про внесення змін до деяких законів з питань приватизації», які були достатньо відпрацьовані та враховували всі конструктивні зауваження та пропозиції міністерств і відомств, з метою їх подальшого подання на розгляд до Верховної Ради України. Однак жоден із законопроектів не було схвалено Кабінетом Міністрів України.

Фонд провів складну та ґрунтовну роботу з реформування базового законодавства, створення нормативно-правової бази відповідно до проекту нової Програми, нових вимог до процесу приватизації державного майна. Також розробив нові редакції законів України «Про приватизацію державного майна», «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», вніс зміни до законів України «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва», «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі», «Про розмежування земель державної та комунальної власності» та до Земельного кодексу України, підготував нові редакції, зміни та доповнення, що склали проект Закону України «Про внесення змін та доповнень до деяких законів з питань приватизації».

Для забезпечення належних умов для реформування власності згідно із цим проектом закону врегульовується питання приватизації державного майна, удосконалюється процедура та порядок продажу об'єктів, визначаються підстави для повторного продажу об'єктів, не проданих або знятих з аукціонів, конкурсів, відкритих торгів (тендерів); удосконалюється процедура приватизації сільськогосподарських підприємств та ОНБ, а також унормовується питання щодо поєднання процесів відчуження об'єктів приватизації разом із земельними ділянками, на яких ці об'єкти розташовані.

Проекти законів України «Про Державну програму приватизації» та «Про внесення змін та доповнень до деяких законів з питань приватизації» подано на розгляд до Кабінету Міністрів України (лист Фонду від 18.01.06 № 10-18-535).

Одним з важливих питань, які потребують законодавчого врегулювання з метою захисту майнових прав держави та територіальних громад, є визначення майна, що може перебувати виключно в державній або комунальній власності.

Фонд розробив проект Закону України «Про об'єкти національного надбання та інше майно, що може перебувати виключно у державній або комунальній власності», з урахуванням вимог Господарського кодексу України (стаття 141) щодо визначення видів майна, яке може перебувати виключно в державній власності, відчуження якого не допускається, а також додаткових обмежень з розпорядження окремими видами майна. Саме ці об'єкти вимагають особливої уваги і потре-

бують виваженого державного управління для недопущення втрати їх державою.

Запропонований проект визначає перелік видів об'єктів, які становлять основу національного надбання та майна, що може перебувати виключно в державній власності.

Проект Закону України «Про об'єкти національного надбання та інше майно, що може перебувати виключно у державній або комунальній власності», подано Президентові України з проханням визначити його як невідкладний для позачергового розгляду Верховною Радою України (лист Фонду від 30.11.05 № 10-18-19414).

Відповідно до завдання, визначеного протоколом засідання Кабінету Міністрів України від 11.06.05 № 25, Фонд розробив проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Основних напрямів проведення приватизації державного майна у 2005 та 2006 роках». У проекті визначено основні напрями проведення приватизації державного майна в 2005 та 2006 роках для забезпечення подальшого розвитку процесів реформування державного сектору економіки, посилення керованості процесів розпорядження, управління державним майном та відчуження об'єктів приватизації, удосконалення аналізу та підготовки переліків підприємств для приватизації, продаж яких має забезпечити виконання завдань з надходження грошових коштів від приватизації до Державного бюджету України.

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Основних напрямів проведення приватизації державного майна у 2005 та 2006 роках» в установленому порядку подано на розгляд Кабінету Міністрів України (лист Фонду від 22.06.05 № 10-18-9128).

З метою підвищення інвестиційної привабливості об'єктів приватизації Фонд у 2005 р. розробив проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо відчуження земельних ділянок)».

У проекті закону пропонується поєднати процеси відчуження земельних ділянок та приватизації державного майна шляхом внесення відповідних змін до Земельного кодексу України, законів України «Про приватизацію державного майна» та «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва». Згідно з проектом органи приватизації здійснюватимуть продаж земельних ділянок, на яких розташовано приватизовані об'єкти або об'єкти, які підлягають приватизації, передачу земельних ділянок до СФ господарських товариств в обмін на акції додаткового випуску та передачу земельних ділянок до СФ господарських товариств, що створюються в процесі приватизації (корпоратизації).

Схвалений Кабінетом Міністрів України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо відчуження земельних ділянок)» було внесено на розгляд Верховної Ради України (реєстраційний № 7643 від 13.06.05). На засіданні Верховної Ради України 07.09.05 за результатами голосування законопроект не набрав необхідної кількості голосів.

Водночас відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2006 рік» запроваджується продаж державними органами приватизації земельних ділянок несільськогосподарського призначення під об'єктами приватизації шляхом внесення відповідних змін до Земельного кодексу України та Закону України «Про приватизацію державного майна». На даний час триває організаційно-методична робота щодо реалізації норм закону.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України» № 2801 від 06.09.05 (щодо оціночної діяль-

ності) та на виконання доручень Кабінету Міністрів України від 10.10.05 № 49689/1/1-05, від 05.12.05 № 49689/3/1-05 Фонд розробив проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань оцінки конфіскованого майна».

У проекті закону передбачається внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 25.08.98 № 1340 «Про Порядок обліку, зберігання, оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави, і розпорядження ним», від 26.12.01 № 1724 «Про Порядок обліку, зберігання, оцінки вилученого митними органами майна, щодо якого винесено рішення суду про конфіскацію, передачі цього майна органами державної виконавчої служби і розпорядження ними» та від 11.07.02 № 985 «Про затвердження Порядку розпорядження майном, конфіскованим за рішенням суду і переданим органам державної виконавчої служби». Зміни до вказаних постанов Кабінету Міністрів України мають на меті забезпечити відповідність нормативно-правових актів уряду нормам Закону України «Про внесення змін до деяких законів України» № 2801 від 06.09.05.

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань оцінки конфіскованого майна» в установленому порядку подано до Кабінету Міністрів України (лист Фонду від 13.01.06 № 10-18-320).

Крім того, слід зазначити, що з 2002 р. на розгляді Верховної Ради України перебувають проекти законів України «Про внесення змін і доповнень до деяких законів України» (реєстраційний № 1059 від 22.05.02) та «Про внесення змін до деяких законів України» (реєстраційний № 1136 від 03.06.02), в яких удосконалюються закони України «Про приватизацію державного майна» і «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» та узгоджуються їх норми з нормами Державної програми приватизації на 2000 – 2002 роки. У грудні 2002 р. законопроекти були прийняті за основу.

Ураховуючи те що з часу подання законопроектів до Верховної Ради України відбулися значні зміни навколо приватизаційних процесів, їх норми не вирішують проблемних питань приватизації та не відповідають сучасним реаліям, Фонд запропонував Кабінетові Міністрів України відкликати їх як такі, що втратили актуальність.

З лютого 2003 р. на розгляді Верховної Ради України перебуває розроблений Фондом проект Закону України «Про повернення приватизованого майна в державну та комунальну власність» (реєстраційний № 3165 від 28.02.03), який було підготовлено з метою законодавчого врегулювання відносин, пов'язаних з поверненням у державну власність майна, корпоративних прав неефективно працюючих підприємств, набутих власниками шляхом приватизації. У законопроекті визначено правові, економічні та організаційні засади реприватизації майна в Україні та врегульовано відносини, пов'язані з її проведенням, передбачено шляхи повернення приватизованого майна в державну та комунальну власність: примусове відчуження на користь держави об'єктів у разі розірвання у судовому порядку договорів купівлі-продажу об'єктів приватизації у зв'язку з невиконанням іншою стороною зобов'язань, передбачених договором; примусове відчуження на користь держави об'єктів у разі визнання у встановленому законодавством порядку договорів купівлі-продажу майна, укладених у процесі приватизації, недійсними.

У цілому у 2005 р. Фонд розглянув 129 проектів законодавчих актів, 30 проектів нормативних актів, з них: опрацьовано

90 законопроектів, 5 проектів Указів Президента України, 6 проектів постанов Верховної Ради України, 3 проекти постанов Кабінету Міністрів України, 3 проекти розпорядження Кабінету Міністрів України, проект Концепції реформування публічної адміністрації в Україні, проект концептуальних заasad законодавчого забезпечення питань статусу міста-регіону Севастополя; опрацював та узгодив 24 законопроекти, 14 проектів указів Президента України, 7 проектів постанов Кабінету Міністрів України, 1 проект розпорядження Кабінету Міністрів України; провів експертизу 16 законів України, які надійшли на підпис Президентові України.

8. Виявлення, запобігання та усунення порушень чинного законодавства. Захист державних інтересів у судах

З метою контролю за дотриманням чинного законодавства в процесі приватизації Фонд із залученням правоохоронних та контролюючих органів проводить планові комплексні перевірки РВ та представництв Фонду.

Відповідно до статті 18 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» Фонд як державний орган, який має контрольні повноваження процесу приватизації державного майна України, протидіє корупції та організованій злочинності в органах приватизації.

Відповідно до плану проведення комплексних перевірок, погодженого ГоловлКРУ, у 2005 р. проведено комплексні перевірки 9 РВ Фонду (по Чернігівській, Харківській, Рівненській, Запорізькій, Закарпатській, Житомирській, Хмельницькій областях, по м. Севастополю, Фонду майна АРК).

На виконання доручень Голови Фонду В. П. Семенюк проведено комплексні перевірки двох РВ Фонду (по Київській та Полтавській областях).

У ході перевірок найбільш поширеними виявлено недоліки та порушення: у роботі кадрової служби; роботі з контролю за виконанням умов договорів купівлі-продажу; фінансово-господарській діяльності; зберіганні та використанні державного майна, яке передано в оренду; приватизації об'єктів груп А, Д, Ж.

За результатами перевірок складено акти та розроблено заходи щодо усунення недоліків, які мали місце в роботі РВ Фонду.

Так, перевіркою РВ Фонду по Харківській області встановлено неповне усунення недоліків, порушень та зауважень, виявлених у ході комплексної перевірки у 2004 р.

Результати комплексної перевірки РВ Фонду по Полтавській області розглянуто на нараді в РВ та на розширеній нараді Фонду 22 грудня 2005 р.

На виконання розпоряджень Кабінету Міністрів України від 12.03.05 № 64-р, 23.06.05 № 216-р, 25.06.05 № 217-р та від 19.08.05 № 349-р фахівці ЦА та РВ Фонду в складі міжвідомчих комісій проводять перевірки фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, їх структурних підрозділів, філій, дочірніх підприємств по всій Україні.

Фахівці Фонду брали участь у перевірках таких підприємств: ДАК «Хліб України», ВАТ «Фотон», ДП «Укрінтеренерго», ДП «Черняхівський КХП», ДП «Український державний центр по експлуатації спеціалізованих вагонів «Укрспецвагон», лізингової компанії «Укртранслізинг», Державного міжнародного аеропорту «Бориспіль», Київського державного підприємства геодезії, картографії, кадастрових та геоінформаційних систем, Державного підприємства обслуговування повітряного руху «Укранероух», ДАК «Україна туристична», ДАКХ «Укр-

папірпром», ДАК «Укрвидавполіграфія», Київського інституту хлібопродуктів. Матеріали перевірок подано до Головкиру.

На виконання доручення Президента України РВ Фонду по Одеській області за дорученням Фонду провело перевірку укладеного договору про спільну діяльність ДП «Іллічівський морський торговельний порт» та ПП «Укртрансконтейнер».

Ураховуючи, що умови, на яких було укладено договір про спільну діяльність, є неефективними як для порту, так і для держави, Фонд вважає за доцільне переглянути умови договору, укладеного між ДП «Іллічівський морський торговельний порт» та ПП «Укртрансконтейнер». Ці пропозиції та висновки надані Президенту України, Прем'єр-міністру України та Голові Верховної Ради України.

На сьогодні розпорядженням Національної служби посередництва та примирення від 30.08.05 № 241-р ведеться робота з призупинення чинності вищезазначеного договору за вимогою працівників порту як такого, що суперечить економічним інтересам державного підприємства та його трудового колективу.

На виконання листа Служби безпеки України від 15.07.05 № 811-31707 за дорученням Фонду фахівці РВ Фонду по Одеській області провели перевірку законності відчуження ЦМК «Теплично-парниковий комплекс» Державного Нікітського ботанічного саду Національного наукового центру Української академії аграрних наук.

Виявлено, що створення ТОВ «Науковий рекреаційний центр рослинництва та ландшафтного проектування» та передача до його СФ майна ЦМК структурного підрозділу «Теплично-парниковий комплекс» державного підприємства «Торговий дім «Нікітський сад» Державного Нікітського ботанічного саду Національного наукового центру Української академії аграрних наук, у тому числі незавершеного будівництва рекреаційного корпусу фітоцентру, відбулося з порушенням норм чинного законодавства.

Інформація подана до Генеральної прокуратури України та Служби безпеки України для прийняття відповідних рішень.

На виконання доручення Прем'єр-міністра України стосовно встановлення права власності на майновий комплекс дитячого центру «Молода гвардія» (Одеська область), відповідно до наказу Фонду від 10.02.05 № 274 міжвідомча комісія з виїздом на місце вивчила питання щодо встановлення права власності на майновий комплекс дитячого центру «Молода гвардія», перевірила ефективність використання нерухомого майна та земельних ділянок, дотримання чинного законодавства під час відчуження та передачі в оренду майна дитячого центру. За результатами роботи надано пропозиції Кабінету Міністрів України щодо збереження майна та встановлення права власності.

Відповідно до наказу Фонду від 28.02.05 № 356 на звернення ВАТ «Севастопольський рибоконсервний завод» та ДП «Ялтинський морський торговельний порт» робоча група в складі фахівців ЦА Фонду та РВ Фонду по Одеській області з виїздом на місце провела перевірку відповідності приватизаційному законодавству надання в оренду державного майна, створення ЗАТ «Південрибоход». Виявлено порушення при укладанні договорів оренди між ДП «Севастопольський морський рибний порт» та ВАТ «Севастопольський рибоконсервний завод».

Міжвідомча комісія під головуванням фахівців Фонду відповідно до наказу Фонду від 23.02.05 № 397 розглянула питання щодо дотримання вимог чинного законодавства під час приватизації ВАТ «НДІ «Вектор», ефективності управління корпоративними правами держави. Пропозиції, які розроблені за

результатами роботи, надані Кабінету Міністрів України, Державному комітету з природних ресурсів та Генеральній прокуратурі України.

На виконання наказу Фонду від 18.10.05 № 2788 було проведено перевірку ВАТ «Південний радіозавод».

За результатами перевірки внесено низьку пропозицію щодо підсилення керівництва ДАХК «Дніпровський машинобудівний завод» та ВАТ «Південний радіозавод», розгляду питання повернення 51 % акцій ВАТ «Південний радіозавод» із СФ ДАХК «Дніпровський машинобудівний завод» до Фонду та виставлення його на продаж з метою залучення інвестора тощо.

На виконання наказу Фонду від 11.11.05 № 2967 було проведено перевірку ДП «Харківський релейний завод («ХРЗ») «Радіореле». У ході перевірки встановлено, що у зв'язку з не наданням комісії акта приймання-передачі та розподільного балансу на дату створення ДП «ХРЗ» «Радіореле» неможливо визначити майно, яке підлягає приватизації, що унеможливає подальший процес приватизації ДП «ХРЗ» «Радіореле». Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться незадовільно. Керівництво підприємства поставилося до проведення інвентаризації державного майна формально, з порушенням законодавства. За результатами перевірки Фонд уніс пропозиції щодо усунення недоліків.

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 31.03.05 № 14336/1/1-05 Фонд провів перевірку ефективності використання державного майна Національного центру Олександра Довженка.

Встановлено, що керівництво Національного центру Олександра Довженка порушує вимоги Цивільного та Господарського кодексів України, Закону України «Про оренду державного та комунального майна» в частині використання державного майна без оформлення договору оренди, а також Методики розрахунку та порядку використання плати за оренду державного майна. Результати перевірки були надіслані до Генпрокуратури, МВС та СБУ.

За дорученням Голови Фонду було утворено міжвідомчу робочу групу для перевірки виконання інвестиційних зобов'язань, передбачених договором купівлі-продажу ДАХК «Чорноморський суднобудівний завод».

Під час перевірки було виявлено невиконання покупцем інвестиційних зобов'язань у повному обсязі та неякісне проведення перевірок виконання умов договору купівлі-продажу посадовими особами Фонду.

За результатами проведеної перевірки порушено провадження по справі щодо визнання недійсним договору купівлі-продажу ДАХК «Чорноморський суднобудівний завод» та накладено дисциплінарне стягнення на посадових осіб Фонду.

Протягом 2005 р. Фонд здійснював претензійно-позовну роботу. На даний час працівники Фонду беруть активну участь у розгляді 307 судових справ, з них як позивачі – у 100 судових справах; як відповідачі – у 153; у якості третьої особи – у 54.

Результати аналізу стану судових справ за 2005 р. свідчать про те, що одним з найпоширеніших методів впливу на реалізацію державою своїх законодавчо встановлених прав власника є вплив через судові органи, що здійснюється шляхом отримання фізичними або юридичними особами, які не мають безпосереднього зв'язку з приватизаційними процесами, рішень та ухвал з метою обмеження відповідних прав держави. У результаті вказаних дій судами призупиняються на невизначений строк процеси проведення розпочатих конкурсів, аукціонів, тендерів. Унаслідок цього зупиняється виконання умов укладених договорів, оскаржуються етапи проведення та результати конкурсів, аукціонів, тендерів. Крім того, вста-

новлено, що поширеними є випадки спонукання Фонду до вчинення будь-яких дій, таких як визнання того чи іншого претендента учасником конкурсу, аукціону, тендера, зобов'язання укладання договору купівлі-продажу з тим чи іншим учасником тощо.

При цьому, приймаючи до розгляду такі справи та виносячи рішення на користь зазначених осіб, суди перевищують надані їм повноваження та порушують вимоги як процесуально, так і матеріального права України.

Показовими прикладами можуть бути ситуації, які склалися навколо ВАТ «Дніпропетровський центральний ринок», ВАТ «Херсонський бавовняний комбінат», ВАТ «Луганськтепловоз», ЗАТ «Северодонецьке об'єднання «Азот», ВАТ «Криворіжсталь», ВАТ «Нікопольський завод феросплавів», ВАТ «Херсонський суднобудівний завод» тощо.

Проблема, яка існує на сьогодні, полягає у поширенні такого способу впливу на приватизаційні процеси, як необґрунтоване застосування судами заходів щодо забезпечення позову.

Так, законодавець передбачає, що забезпечення позову допускається на будь-якій стадії справи, якщо невжиття заходів забезпечення може утруднити чи зробити неможливим виконання рішення суду.

На практиці вказана норма трактується досить вільно і застосовується незалежно від того, чи пов'язана вона з процесом майбутнього виконання рішення, чи ні. Крім того, забезпечення позову, яке застосовується судом, може навіть не мати причинного зв'язку із самим предметом спору.

Непоодинокими є випадки, коли предметом спору є, наприклад, визнання недійсним того чи іншого акта Фонду або договору купівлі-продажу. При цьому ніяких майнових вимог позивач не ставить. За загальним правилом визнання недійсним будь-якого акта чи договору не передбачає виконавчого провадження. Водночас судом виноситься ухвала про застосування заходів щодо забезпечення позову, якою Фонду забороняється проводити будь-які дії.

Зазначені забезпечувальні заходи свого часу призупинили конкурси, які проводив Фонд, з продажу пакетів акцій ВАТ «Дніпровський металургійний комбінат ім. Держинського», «Північний гірничо-збагачувальний комбінат», «Укрхудожпром» та ін.

Актуальною є також проблема, пов'язана з одночасним винесенням різними судами по однакових по суті справах щодо одного об'єкта приватизації, ініційованих різними позивачами, ухвал з протилежними зобов'язаннями на адресу Фонду. Таким чином, одночасно можуть діяти дві ухвали, одна з них – про заборону вчиняти будь-які дії, інша – про заборону утримуватися від вчинення аналогічних дій.

Така ситуація призводить до того, що як дія, так і бездіяльність Фонду будуть незаконними та підлягатимуть застосуванню відповідальності у вигляді стягнення виконавчого збору. Прикладом є судові провадження, пов'язані з пакетом акцій ВАТ «Дніпропетровський центральний ринок».

Крім того, залишається проблемою незаконне допущення судами негайного виконання рішень. Негайне виконання полягає в тому, що рішення, яке не набуло чинності, підлягає виконанню незалежно від того, використовує сторона своє право на подання апеляційної скарги, чи ні. При цьому оскарження рішення в апеляційному порядку не зупиняє процесу його виконання.

Зазначена обставина може призвести до того, що в разі скасування в апеляційному порядку рішення, яке вже виконано (договір укладено, пакет акцій передано у власність), неможливо буде здійснити відміну виконання та повернути пере-

дані акції у власність держави.

На даний момент у державі діють три процесуальні кодекси, за якими Фонд здійснює претензійно-позовну роботу – Кодекс адміністративного судочинства (КАС) України, Цивільний процесуальний кодекс України, Господарський процесуальний кодекс України. Норми кожного із вказаних кодексів розмежовують предметну та територіальну підсудність справ, що означає неможливість розгляду однієї справи, підсудної певному суду, іншим судом.

З урахуванням того, що КАСом набрано чинності лише 01.09.05, а практики та роз'яснень щодо застосування його норм ще немає, трапляються непоодинокі випадки розгляду справ, підсудних КАС України, у порядку господарського судочинства. У подальшому така ситуація може призвести до перегляду цих судових рішень та можливого їх скасування, що не завжди сприятиме захисту інтересів держави.

Також суттєвою проблемою є розгляд позовних заяв, вимоги по яких пред'являються до Фонду, без залучення останнього до участі в справі. Таким чином, судами порушується право Фонду не лише на надання доказів, але й унеможливується вчасне оскарження рішення суду, оскільки, як правило, інформація про існування таких судових актів стає відома Фонду через тривалий проміжок часу.

Наведені проблеми залишаються найбільш актуальними, однак в кожному конкретному випадку існує і багато інших проблем, які також потребують узагальнення та відповідного регулювання.

Крім того, протягом 2005 р. Фонд розглянув 3 355 звернень громадян, на які надав вичерпні відповіді та роз'яснення в межах повноважень Фонду щодо порушених громадянами питань. До керівництва Фонду під час особистого прийому звернулося 535 осіб.

9. Інформаційне забезпечення процесу приватизації

Протягом 2005 р. Фонд провів 23 прес-конференції за участю Голови Фонду, на яких були висвітлені актуальні питання проведення приватизації в Україні у зв'язку із новими завданнями та цілями, поставленими перед Фондом Президентом та Урядом України.

За звітний період було організовано більш як 50 інтерв'ю Голови Фонду та його заступників провідним засобом масової інформації, зокрема «Кіевській телеграф», «Дзеркало тижня», «Галицькі контракти», «Економические известия», «Інвестиційна газета», «Урядовий кур'єр», «Голос України», «Діло» телеканалом Інтер, СТБ, ICTV, УТ-1 та ін.

Фонд у 2005 р. підготував 10 програм «Відкрита студія: актуально про приватизацію», яка виходить на хвилях УР-1. У програмі взяли участь перші особи Фонду.

З початку 2005 р. у щотижневій програмі «Форсайт» (УТ-1) Фондом започатковано постійну рубрику «Приватизація», в якій розміщуються актуальні сюжети про хід приватизації та управління державним майном в Україні.

У жовтні 2005 р. Фонд за сприяння Національної телекомпанії України організував пряму трансляцію конкурсу з продажу пакета акцій ВАТ «Криворіжсталь» на каналі УТ-1. Крім того, у Фонді було організовано пряму трансляцію конкурсу на плазмових екранах для представників засобів масової інформації. Після закінчення конкурсу відбулася прес-конференція за участю заступника Голови Фонду Д. М. Парфененка – голови конкурсної комісії з продажу ВАТ «Криворіжсталь». Усього на конкурс було акредитовано близько 100 представників ЗМІ.

Крім того, Фонд видає журнал «Державний інформаційний

бюлетень про приватизацію», в якому постійно публікуються аналітичні матеріали про діяльність Фонду, та оперативний додаток до нього – газету «Відомості приватизації», в якому публікується інформація щодо проведення процедур приватизації. Бюлетень виходить щомісяця українською та російською мовами, газета – щотижня українською мовою.

У 2005 р. Фонд на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 18.05.05 № 356 «Про додаткові заходи щодо залучення громадян до участі в управлінні державними справами» утворив Громадську колегію при Голові Фонду.

Відбулося два засідання (15 вересня та 26 грудня) Громадської колегії, на яких розглядалися питання:

звіт Фонду про результати управління державним майном; шляхи вдосконалення законодавчого забезпечення діяльності Фонду.

Керівництво та провідні фахівці Фонду брали участь у громадських слуханнях, міжнародних конференціях, «круглих столах», наукових конференціях, які належать до компетенції Фонду.

Аналогічну роботу щодо всебічного інформування населення про роботу Фонду проводять також його РВ.

10. Основні напрями діяльності Фонду у 2006 р.

Діяльність Фонду вже давно не зводиться до виконання Державної програми приватизації. Питання полягає не лише в тому, що Державна програма приватизації на 2000 – 2002 роки як програмний документ не встановлювала будь-яких завдань на 2005 рік, але також у тому, що Фонду разом з РВ у 2005 р., крім приватизації державної майна, доводилося вирішувати інші, не менш важливі та складні завдання.

Насамперед це стосується виконання Закону України «Про Державний бюджет на 2005 рік», яким визначалися завдання перед Фондом з:

- приватизації державного майна України;
- оренди державного майна;
- перерахування до Державного бюджету України дивідендів, нарахованих на державні акції (паі), що перебувають у сфері управління Фонду.

Як свідчать підсумки діяльності Фонду в 2005 р., всі доведені Законом України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» завдання успішно виконані. З огляду на це Законом України від 20.12.05 № 3235-IV «Про Державний бюджет України на 2006 рік» Фонду доведено завдання за новими, крім визначених щорічних завдань, напрямками діяльності, а саме:

- продаж земельних ділянок під об'єктами приватизації;
 - продаж надлишкового військового майна.
- Цим законом визначається нова роль Фонду не лише у формуванні дохідної частини Державного бюджету України, але й у питаннях розпорядження об'єктами державної власності.

Однак до цього часу на вирішено питання щодо законодавчого унормування діяльності Фонду шляхом прийняття Закону України «Про Фонд державного майна» на заміну Тимчасового положення про Фонд державного майна та прийняття проектів законів України «Про Державну програму приватизації», що містить нову Державну програму приватизації на 2006 – 2008 роки, а також Закон України «Про внесення змін та доповнень до деяких законів з питань приватизації».

Крім складностей із законодавчим забезпеченням своєї діяльності, Фонд протягом останнього часу відчуває погіршення свого фінансового забезпечення.

Відслідковується тенденція щодо зменшення виділення коштів на фінансування заходів, пов'язаних з проведенням

приватизації державного майна, що значно ускладнює функціонування органів приватизації.

Наприклад, якщо згідно із Законом України «Про Державний бюджет України на 2005 рік» на фінансування заходів, пов'язаних з проведенням приватизації державного майна, було передбачено майже 50 млн грн., що становило 1 % запланованих (6,9 млрд грн. – перша редакція закону; 10,22 млрд грн. – останні зміни до закону) надходжень від приватизації (у 2004 р. – 3 %), то на 2006 р. законом передбачено лише 21 млн грн., що теж становить 1 %, але при запланованих надходженнях на рівні 2,1 млрд грн.

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет на 2006 рік» взагалі не передбачено коштів на підготовку та організацію продажу надлишкового військового майна.

Згідно із цим законом фінансування робіт з продажу земельних ділянок має здійснюватися на компенсаційній основі, тобто за результатами успішно проведених торгів. Однак не вирішено питання щодо джерел фінансування покриття збитків у разі, якщо не вдалося продати земельні ділянки, підготовлені державними органами приватизації до продажу.

Відсутність законодавчого врегулювання питання приватизації підприємств разом із земельними ділянками, на яких вони розташовані, не дало змоги в 2005 р. здійснити підготовку до продажу ряду підприємств, приватизацію яких передбачалося здійснити разом із земельними ділянками, оскільки загальний порядок приватизації об'єктів державної власності, визначений законодавством з питань приватизації, не поширюється на об'єкти державного земельного фонду. Чинним законодавством не визначено повноважень органів приватизації щодо розпоряджень землями державної власності та не передбачено можливості здійснення приватизації пакетів акцій, що належать державі в майні господарських товариств, разом із земельними ділянками, на яких вони розташовані.

Таким чином, аналізуючи підсумки минулого і попередніх років у цілому та мобілізуючи зусилля на безумовне виконання встановлених завдань на 2006 р., а також з метою забезпечення вирішення наявних проблем, усунення недоліків Фонд визначає такі пріоритетні напрями діяльності:

- продовження інвентаризації об'єктів державної власності; здійснення виходу на зовнішній ринок з активами українських підприємств, зокрема, виставлення на світовий фондовий ринок 5 – 10 % пакетів акцій підприємств, що приватизуються;

продовження політики жорсткого контролю за укладенням і виконанням договорів оренди та виконання завдань щодо надходження дивідендів;

подальше удосконалення процесу перевірки та контролю виконання покупцями інвестиційних зобов'язань на проданих підприємства;

забезпечення надходження грошових коштів до державного бюджету від приватизації згідно з завданням, встановленим Законом України «Про Державний бюджет України на 2006 рік»;

удосконалення законодавчо-нормативної бази з питань приватизації та діяльності Фонду, зокрема, підготовка документів з оцінки майна фізичних осіб для забезпечення виконання закону про оподаткування фізичних осіб;

підвищення ефективності державного сектору економіки через оптимізацію структури його активів;

подальше удосконалення механізмів та процесів управління корпоративними правами держави;

продаж надлишкового військового майна.